Է. ՏԱՐԻ 2027 ԹՈՒԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 9 ՍԱՀՄԻ 4383—Հ. Տ. 18 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1890—Ն Տ. 30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1890—ՀԻՋՐ. 15 ՐԻՊԻԼ, ԷՎՎԷԼ 1308 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ԱՐԵՎ ԻՍԿ ԴՐՈՒՅԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՎԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آره‌ولك
غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Յարեկան գումարեալ արժէք	160
» » Վեցամեայ » »	80
» » Երեք » »	40
Գաւառաց » »	200
» » »	100
Ֆրանգիոյ	50
»	28
Մեր թերթերու գովազդութեան վրայ ...	
Մանր տողերու գովազդութեան համար ...	

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 18 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԴԷՊԵՐԵՐ ԵՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Պ. Սթամպուլով բաւական աղէկցաւ, թէպէտ ոչ բոլորովին, և հիմա պատերազմական նախարար Մոթքուրով գնդապետ ծանր հիւանդ է. Այս գնդապետ, որոյ կինը Պ. Սթամպուլովի քոյրն է, Խնամակալ եղաւ Ալէքսանդր իշխանի հրաժարումէն ետքն, և պատերազմական նախարարութեան կոչուեցաւ արդի իշխանին գահակալութեան առթիւ.

—Զանքովեանք կը պատրաստուին հաշտարար առաջարկներ ընել Ֆերտինանտ իշխանին. Կ'ըսեն թէ պատրաստ են հաւատարմութիւն ցուցնել իրեն եթէ պաշտօնակն ընէ Պ. Սթամպուլով. Վիեննայի լրագիրք կ'ըսեն թէ իշխանն՝ այսպիսի առաջարկ մ'ընդունելէն յառաջ՝ անշուշտ երկիցս և երիցս պիտի մտածէ.

—Պ. Սթամպուլով ձեռք առաւ ծրագիր մը զոր Պ. Կարաշանին Ցերպոյ մէջ ջատագոված էր չորս տարի յառաջ երբ նախարարապետ էր. այսինքն՝ եկեղեցական գրեանց և կրօնական կրթութեան մէջ գործածուած հին ռուսերէն լեզուին տեղ արդի (սերպական կամ պուլկարական) ազգային լեզուն հաստատել. Պալքանեան պետութեանց մէջ Ռումանիա առաջինն եղաւ որ իւր եկեղեցեաց և վարժարանաց մէջէն վերցուց ռուսերէն այն հին լեզուն զոր ոմանք սխալմամբ սլաւոնական հին լեզու կ'անուանեն, և այս բարենորոգմամբ համասլաւեան ծաւալման հզօրագոյն լծակներէն մին խորտակեց Ռումանիա. Պ. Կարաշանին իւր խորհուրդը չկրցաւ իրագործել ի Սերպիա եկեղեցական ընդդիմութեան պատճառաւ, բայց Պ. Սթամպուլով եպիսկոպոսաց ընդդիմութեան առջեւ կանգ պիտի չառնու եթէ Սոպրանյէի հաւանութիւնը կարենայ ձեռք բերել. Խնդիրն ամէն բանէ յառաջ զդացման խնդիր մ'է. զի դիւղացիք, մանաւանդ կանայք, չեն ուզեր հրաժարիլ հին ռուսերէն «սրբազան» լեզուաւ իրենց ի մանկութենէ անտի սովորած աղօթքներէն և շարականներէն.

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Նախարարապետ Զօր. Քափրիվի այցելութեան առ Պ. Քրիսպի անհամբեր կը սպասուի Վիեննայի մէջ. Իտալիոյ նախարարապետին հետ անձամբ ծանօթանալու փափաքելով, Զօր. Քափրիվի կ'ուզէ նախ և յառաջ հաստատել Գերմանիոյ Նիզակակցաց գլխաւոր աշխարհավարներուն հետ այն անձնական յարաբերութիւններ որք Պիզմարքի իշխանի օրով դիւանագիտական յարաբերութեան անհրաժեշտ մէկ պայմանը դարձեր էին.

Բայց Զօր. Քափրիվի ուրիշ նպատակ եւս ունի եղեր. Թոյլի Վիեննայի թղթակցին տեղեկութեան նայելով, Գերմանիա կ'ուզէ վրէժխնդրական միջոցներ ի գործ դնել Միացեալ Նահանգաց մաքսային տնօրինութեանց դէմ. Գերմանիա նախաձեռնարկ կ'ուզէ լինել՝ մաքսապաշտ միջոցներ առաջարկելով Եւրոպեան Տէրութեանց՝ ընդդէմ Միացեալ Նահանգաց. Բայց նախ իւր նիզակակցաց հետ համաձայնիլ կարեւոր կը նկատէ. Վիլհէլմ Կայսր Սիլեզիոյ կայսերական տեսակցութեան առթիւ Աւստրիոյ գաղափարն իմացեր է այս մասին, և հիմա Զօր. Քափրիվի Իտալիոյ կարծիքը պիտի խնայէ եղեր.

Երբեակ Նիզակակցութեան պայմանաժամն 1892ին կ'աւարտի, և որովհետեւ զանազան կողմերէ կը քննադատուի և կը հարուածուի այս նիզակակցութիւն, Գերմանիոյ նախարարապետը, Իտալիոյ նախարարապետին հետ տեսակցելով, կ'ուզէ եղեր այժմէն ապահովել երբեակ նիզակակցութեան նորոգումն 1892ին.

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԴՈՐՄԵՐ

Անգլիական թերթ մը կը ծանուցանէ թէ Ազատականք կը խորհին ուղերձ մը մատուցանել թագուհւոյն, խնդրելով որ արդի երեսփոխանութիւնը լուծեալ հռչակէ, նկատելով թէ արդի դահլիճն այլ եւս երկրին վրստահութիւնը չի վայելեր. Այսպիսի ուղերձ մը մատուցանելու առաջին գաղափարն ունեցեր է Պ. Լապուշէր, որուն շատեր համամիտ կը գտնուին Էքլէսի շրջանակին ընտրական յաջողութենէն ի վեր. Պ. Կլատսթոն ինքն եւս յայտարարեր է թէ ամէն մասնակի ընտրութեանց մէջ Ազատականաց միօրինակ յաջողութիւնն և Պահպանողականաց միօրինակ պարտութիւնը դիտելով՝ տեղի կայ հռչակելու թէ երկրին վստահութիւնը չի վայելեր արդի նախարարութիւնն, և հետեւապէս թագուհիէն կրնայ խնդրուիլ որ արձակէ իւր այժմեան խորհրդականները և նորեր ընտրէ.

Այս առաջարկ, ըստ օրինի, երեսփոխանաց Ժողովոյն կը մատուցուի, ուր եթէ մեծամասնութիւն գտնէ, նովին գործով նախարարութիւնը կ'իյնայ, առանց թագուհւոյն վճռոյն սպասելու. Բայց քանի որ արդի երեսփոխանութեան մէջ, հակառակ մասնակի պարտութեանց, Պահպանողականք և Միութենական-Ազատականք տակաւին մեծամասնութիւն են, Կլատսթոնեանց խորհուրդը չի յաջողիր ուղերձի մասին. Միայն թէ կը վիճաբանուի, և այս վիճաբանութիւն իսկ ապացոյց մը կը համարուի ընդդիմադիր կուսակցութեան համաձայնութեան, քաջութեան և պատրաստականութեան՝ ընդհանուր երկրին վճռոյն դիմելու, արդի երեսփոխանութեան լուծմամբ և նոր ընտրութեանց կատարմամբ.

* * *

Անցեալ օր ծանուցինք թէ Զուիցերիոյ Թիչինօ դաւառին վարչական յանկարծակի փոփոխութեան առթիւ Քասթիոնի անուն անձին յանձնումը զուիցերեան կառավարութիւնը պահանջած է անգլ. կառավարութենէն, որ գործը Լոնտոնի դատարանին որոշման յանձնած է. Քասթիոնի փաստաբանը պնդեց թէ այն դէպքեր քաղաքական բնութիւն ունենալուն պատճառաւ, ամբաստանեալն, իբրեւ քաղաքական յանցաւոր, չի կրնար յանձնուիլ իւր կառավարութեան. Ասոր հակառակ, անգլ. դատարանն որոշեց թէ Թիչինոյի դաւառապետին սպանումը քաղաքական գործ մը չէր, և հետեւապէս հրամայեց որ Քասթիոնի զուիցերեան իշխանութեանց յանձնուի. Միայն թէ այս վճռոյն դէմ վերաքննութիւն խնդրելու համար երկու շաբթուան պայմանաժամ շնորհեց նմա.

* * *

Ի Լոնտոն «Որովայնահատ Ճաքի» քստմնելի շահատակութիւնք կ'երեւի թէ կը շարունակին. զի անցեալ շաբթուն մի եւնոյն թաղին մէջ վատահամբաւ կին մ'ևս սպանեալ գտնուեցաւ. Թէեւ «Որովայնահատ Ճաքի» գործոց քննութեամբ պարապող ոստիկանք անմիջապէս ոճրին տեղը ղրկուեցան, բայց շարագործը չկրցան գտնել.

* * *

Պ. Օ'Պրիէն և Պ. Տիլլոն Փարիզ գտնուած միջոցին շատ մը երեսփոխաններ իրենց առաջարկեցին Ֆրանսայի մէջ հրապարակախօսութիւններ ընել Իռլանտայի խնդրոյն վրայ և Անգլիոյ և Ֆրանսայի խորհրդարանական դրութեանց վրայ. Երկոքին իռլանտացի կուսակցապետք պատասխանեցին թէ սիրով կ'ընդունին այս հրաւէր, բայց երբ իրենց հայրենի երկիր մատաղուտ սովու մը տիրուր պատահականութեան առջեւ սարսափահար կը մնայ, իրենց նուիրական պարտքն է նախ և առաջ ստիպողական վտանգին դէմ դնելու աշխատիլ, և հետեւապէս Ամերիկա կ'երթան՝ հանգանակութեան ոյժ տալու.

Միացեալ Նահանգներէն Պ. Տիլլոն և Պ. Օ'Պրիէն Քանատա պիտի մեկնին. Խնդիր է թէ Քանատա անգլիական երկիր մը լինելուն համար տեղական իշխանութիւնք պարտաւոր չե՞ն զիրենք անգլ. իշխանութեան յանձնելու. Երկոքին իռլանտացի գործիչներ այս կէտն որոշուած չեն համարիր, որովհետեւ Քանատա ըստ ամենայնի ինքնօրէն երկիր մ'է. բայց մինչև իսկ եթէ յանձնուին, հոգ չեն ըներ. «Մեք Միացեալ Նահանգաց մէջ մեր գործն աւարտելէ՛ն ետքը պիտի անցնինք Քանատա և անտի Անգլիա պիտի վերադառնանք, դատարանին ներկայանալու մշտապատրաստ. Եթէ Լոնտոնի կառավարութիւնը Քանատայի իշխանութիւններն համոզէ զմեզ ձերբակալելու և ոստիկանական հսկողութեամբ Անգլիա վերադարձնելու, պարզապէս մեր ճամբու ծախքը վճարելու հոգէն ազատած կը լինի զմեզ.

ԵԳԻՊՏՈՍ

Եգիպտոսի ելմտական նախարարութեան այն ճիւղին մէջ ուր բնիկ պաշտօնեայք կը պարապին պետական հողերու վաճառման գործովք՝ կարեւոր գեղծումներ երեւան հանուած լինելով, ընդարձակ քննութիւն մը բացուած է. Այս ճիւղի բարւոքումն ամենուստ կը պահանջուի.

—Հոկտ. 24ին, ընդհանուր ընդունելութեան մը առթիւ, Խեդիվը յայտնեց Ցելթայէն մէջ իւր ուղեւորութեան տպաւորութիւններն. Ըսաւ թէ դիւղացւոց վիճակը մեծապէս բարւոքեալ գտած է, գլխաւորապէս շնորհիւ նեղոսի ջուրց բաշխման և արտորէից ոռոգման վարչութեան, որ հանրային շինութեանց նախարարութեան գլխաւոր գործն է. Խեդիվը մեծապէս գոհ մնացեր է հողագործական նոր ուղիներէն, որք կը դիւրացնեն բերքերու փոխադրումն հեռաւոր գաւառներու. Իւր ուղեւորութեան միջոցին Խեդիվը ամէն բան ըներ է դատական վարչութեան վարկը բարձրացնելու և զրպարտելու համար.

—Պ. Քոփ Հուայթհաուզ Անգլիացին ծրագիր մը մատոյց, որով նեղոսի ջուրերուն անբաւական եղած ամառուան եղանակին մէջ յանձն կ'առնու ի Դահիրէ ջուր բերել՝ մէկ միլիոն խորանարդ մէթր ջուրն 70 անգլ. ոսկւոյ, և կը խոստանայ իւր շինելիք ջրանցն ու ջրամբարն եգիպտական կառավարութեան թողուլ երբ սա պահանջէ՝ մէկ միլիոն անգլ. ոսկւոյ փոխարէն. Կը պնդէ թէ եգիպտական կառավարութիւնը չի կրնար արդիլել կատարումն այս գործին՝ իբրեւ անհատական գործ. Անգլ. կառավարութիւնն այս մասին եգիպտական և օտար կառավարութեանց հետ պիտի բանակցի և ի հարկին քննիչ յանձնաժողով մը պիտի կարդէ. Լորտ Սալզպըրի արդէն իսկ Սըր Իվլին Պէյրինկի միջոցաւ խնդրոյն վրայ կը խորհրդակցի խեդիվական կառավարութեան հետ.

ՌՈՒՍԻԱ Ե'ԱՍԻԱ

Պ. Վիշնեկրաձքի, Ռուսիոյ ելմտական նախարարն, ի Կաւկասիա և ի Կեդրոնական Ասիա իւր ուղեւորութենէ դարձին, ա՛ինքան պէտք զգացեր է «Պարսկաստանի մէջ Ռուսիոյ քաղաքական և առեւտրական նախկին ազդեցութիւնը վերահաստատելու», որ այս մասին յիշատակագիր մը մատուցեր է Զարին, և կ'ըսուի թէ ի մտոյ ռուսական քաղաքականութիւնը նոր գործունէութիւն պիտի ցուցնէ Պարսկաստանի կողմը.

ՀՈԼԼԱՆԴԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԸ

Լա Հէյէ կը հեռագրուի թէ Հոլլանդիոյ մահամերձ հռչակեալ Վիլհէլմ թագաւորին ֆիզիքական ոյժերը նորոգեցան, և վերստին յոյս կ'արտայայտուի թէ քանի մը տարի եւս կրնայ ապրիլ Օրանժեան վերհասկական գերդաստանին այս վերջին շառաւիղ, որոյ մահը մի քանի տարի յառաջ ծանր երկիւղ կը պատճառէր Հոլլանդիոյ անկախութեան և ամբողջութեան պահպանման նկատմամբ, և այժմ իսկ ապահով վիճակի մէջ չի թողուր զՀոլլանդիա, որ եթէ իւր ծերունի այլ կորովի թագաւորը կորուսանէ, արքայականն իշխանութիւնն իգական ձեռքերու անցած տեսնելու կը հարկադրի.

Բայց, միւս կողմէ, եթէ ֆիզիքական ոյժերը կազդուրուած, բայց մտային կարողութիւնները ծանրապէս աւրուած են. Թագաւորն իւր անունն անգամ մոռցած է, և չուզեր ո՛չ կարդալ ո՛չ գրել.

Ի ԿԱՒԿԱՍԻԱ

Ֆրանսացի երկու ճարտարագէտներ և պելժ երկրագէտ մը այս պահուս կը քննեն Կաւկասիոյ լեռներն, որոշելու համար երկաթուղւոյ գիծն որ այս լեռանց մէջէն պիտի շինուի, ի հանրային շինութեանց նախարարութեան գլխաւոր գործն է. Խեդիվը մեծապէս գոհ մնացեր է հողագործական նոր ուղիներէն, որք կը դիւրացնեն բերքերու փոխադրումն հեռաւոր գաւառներու. Իւր ուղեւորութեան միջոցին Խեդիվը ամէն բան ըներ է դատական վարչութեան վարկը բարձրացնելու և զրպարտելու համար.

—Պ. Քոփ Հուայթհաուզ Անգլիացին ծրագիր մը մատոյց, որով

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀՐԱՒԷՐ

ԱՌ ԱԶԳ. ԵՐԵՎՓՈԽԱՆՍ

Ազգային Ժողովոյ Զ. նիստը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Ուրբաթ, 19 Հոկտեմբեր, ի Խորհրդարան Ղալաթիոյ։

Ասեանը պիտի բացուի ժամ 3ին և փակուի 10ին։

Կը հրաւիրեմք Ազգային Երեսփոխանները որ հաճին առանց դանցաւորութեան ներկայ գտնուիլ։

Մնամ յարգանօք

Ազգ. Ժողովոյ Բ. Ասեանդեր

Գ. ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆ

17 Հոկտեմբեր 1890

ՕՐԱԿԱՐԳ

Հրաժարում Կրօնական և Քաղաքական Ժողովոց։

Ասեանդեր

Մ. Ե. ՄԷԼԻՔԵԱՆ

Տնտեսական Խորհուրդն իւր չաբաթական նիստն ըրաւ երէկ ի Պատրիարքարան ատենապետութեամբ Մեծ. Միհրան էֆէնտի Սեթեանի և զրաղեցաւ թաղային հաշուական ու կալկային խնդիրներով։

ԱԶԳ

Ամանթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ դպրաց սեպհականեալ վարչութիւնքն հետեւանքը մատնելով եղած ըլլալուն բան օրինի ամուրգի հանուած են. Ծախու առնելու փափաքողք առաւօտեան ժամը 3ին Ամանթիոյ ի Հաւնեան վարժարան ընկերութեանս տեսնեկը բարեհաճին դիմել։

Ա. Թոփքրան Պայազիտ Աղա փողոց թիւ 5 մէկ փայտաշէն ամբողջ տուն մը, և Ներքնը եղող թիւ 7 մէկ գինետան ամբողջ միւրը կը վաճառուի։

Բ. Ամանթիոյ Սբան Զէյնէպի փողոց ոսկերչի միւնետիկ խաչատուր աղայի կին տիկին Մարգարտի մէկ քարուկիր տունն, իւր մանուանէ յետոյ երեք դատաւոր ժառանգ մնալով, որոց մին անպատակ մեռած ըլլալուն առթիւ յիշեալ տան երեք բաժնին մէկ բաժինը կը վաճառուի։

Յիշեալ վաճառմունք թուականս վաճառուն և մէկ օր միջոցի մէջ պիտի լրանան։ 1—15

18 Հոկտ. 90 186

ՈՒՍՈՒՄՆ ԳՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ ՀԱՒԱՏՈՑ

ՕՐԻՆԵՑԱ

ՍԱՀԱԿ Ա. ԽԱՆԶԵԱՆ

Վարիչ-ցանմբ Ազգ. Կրթ. Ժողովոյ

(Բ. Տպագրութիւն)

Սոյն գասագիրք՝ որ կրնի խիստ կարեւոր գիտելիք և գիտրքեալ եղանկան Հայ Մանուսոյն կարի օգտակար եղած է և ասոր ապացոյց է նորա բազմաթիւ օրինակաց սուգ միջոցի մէջ սպառումն, այս անգամ նորանոր փոփոխութեամբ և յոյժ պիտանի յաւելմամբ հոսացած՝ վերջապէս հրատարակուած է Ն. Պերպերեան մեծաւոր ապագրութեամբ։

Դիրն է խիստ ուժգն՝ 60 փարա, ընդ ամենայն 256 էջ յիրեւ բազմաթիւ ըլլալուն հանդերձ։

Ներքոնասեալին ի Պերպերեան ապարանն։ Կը ծախուեան. ամէն գրավաճառաց՝ որպէս և Հրամանատարութեան Գեղան ու Ծակոր ապաներու քով։ 353 2—3

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Սանիյէ Միւթէֆայիզի աստիճան տրուեցաւ մաքսային վերատեսչութեան խորհրդականի օգնական Վոկըլ էֆէնտիի։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ կեդրոնական բանտին առաջին դեղագործ Թէվֆիզ էֆէնտիի։

Մալիսէի աստիճան՝ կայս. մասնաւոր արկղ պաշտօնատան թարգմանիչներէն Մէհմէտ Իզզէթ պէյի։

Զօբբրոդ կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Քիւրիւք Զէքմէճէի շրջուն հեծելազօրաց տեղակալ Հաճի Մէհմէտ էֆէնտիի։

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը, Բարձր. Սպարապետը, Դատական Վեսմ. Նախարարն և Ոստիկանութեան Նախարար Վեսմ. Նազըմ պէյ երէկ յաջորդաբար կայս. պալատ գնացին և ստացան Վեհ. Սուլթանի ինչ ինչ հրամանները։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Նախարարաց Խորհուրդն իւր երէկի նստին մէջ խորհրդակցութիւններ կատարեց Թուրքիոյ և Աւստրիոյ միջև վերանորոգելի առևտրական դաշնագրին վրայ և նկատողութեան առաւ այդ առթիւ կազմեալ խառն յանձնաժողովոյ տեղեկագիրը։

—Նախարարաց Խորհուրդէն յետոյ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն և Արտաքին գործոց Վեսմ. նախարարը պահ մը խորհրդակցութիւններ կատարեցին։

ՎԵՍՄ. ԾԱՐՈՒԹԻՒՆ ՓԱՇԱ

Արտաքին գործոց Նախարարութեան խորհրդական Վեսմ. Ցարութիւն փաշա անձնական տկարութեան պատճառաւ երէկ չկրցաւ իւր պաշտօնատեղին երթալ։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆԿԵԼԱՆՈՑ

Համազգային Անկելանոցի հաստատման համար կազմեալ յանձնաժողովն, ընդ նախագահութեամբ Եյմտական նախարար Վեսմ. Ցակոբ փաշայի, նախընթաց աւուր նստին մէջ իւր մէջէն մասնախսումբ մը կազմած է։ Անկելանոցի հաստատութեան համար 40,000 ոսկւոյ ծախք մը հաշուած ըլլալով, այս մասնախսումբ վերջնական որոշում մը պիտի տայ այդ գումարն հայթայթելու եղանակին նկատմամբ։

ՕՍՄ. ԴԵՐ-ՀԻԻԳԱՏՈՍ ՕՏԵՍԱՑԻ

Գոհութեամբ կը ծանուցանենք թէ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է Սանիյէ Միւթէֆայիզի աստիճան շնորհել Օտեսայի օսմանեան դեր հիւպատոս Հիւնքեարպէյենտեան Տիգրան էֆէնտիի։

ՊՈԼՍՈՅ ՔԱՐԱՓՈՒՆԲ

Մանուցուեցաւ թէ Պոլսոյ քարափանց չինութեան ծրագիրը Մաքսային վերատեսչութեան կողմէ ևս քննուելով նպաստաւոր տեղեկագրով մը Բ. Դրան մատուցուած էր։ Արդ, Նախարարաց Խորհուրդն իւր երեկի նստին մէջ զրաղեցաւ այդ խնդրով եւ խնդրարկուին՝ Միշել փաշայի փոխանորդ Պ. Կրանէէ հարկ եղած կէտերու վրայ բացատրութիւններ առնէ յետոյ իւր խորհրդակցութիւններն աւարտեց։ Ապա տեղեկագիրը պատրաստուեցաւ որ պիտի մատուցուի կայսպալատ։

ԶԼՐԲԷՍ ԳՈՂԹԱԿԱՆԲ

Ինչպէս արդէն ծանուցուեցաւ, ինը հազար եօթը հարիւր Զէրբէս գաղթականք ի մօտոյ պիտի մեկնին կովկասէն, Թուրքիա դալու եւ հոն բնակութիւն հաստատելու համար։ Այդ գաղթականաց փոխադրութեան համար շոգենաւեր պիտի զրկուին, երբ օսմ. հիւպատոսք խնացուենն կայս. կառավարութեան՝ թէ ա՛ր նաւահանգիստներէն ճանրայ պիտի ելլեն անոնք։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ Ի ԹՈՒՐՔԻԱ

Սելանիկէն մինչեւ Մանասպրը երկաթուղւոյ մը շինութեան մենաշնորհը Պ. Ալֆրէտ Քաուլալի յանձնող կայս. Ֆէրմանը Բ. Դուռնէն Հանրօգուտ շինութեանց պաշտօնատունը զրկուած ըլլալով, նախարար Վեսմ. Բաֆի փաշա և արտօնատէր Պ. Քաուլա ստորագրած են յիշեալ մենաշնորհի պայմանագիրը։ Ցետ այս գործողութեան, կայս. Ֆէրմանն արտօնատիրոջը յանձնուած է։

Պ. Քաուլա 22000 անգլ. ոսկւոյ Ռումելիի երկաթուղւոյ արժէթուղթ յանձնած է Բրէտի ժէնէրալ Օվոման գրամատան, իբր երաշխաւորութեան գումար։

—Յայտնի է թէ կայս. Իրատէ մը Պ. Նակէլմաքէրսին յանձնած է երկաթուղւոյ հետեւեալ գծերու շինութեան ու շահագործման մենաշնորհը Ա. Մուտանիա-Պրուսա, Բ. Պանտրմա-Գոնիա՝ Միխալըճ, Սէմավ, Պալըքէսիր, Ուշաք եւ Աֆիոն-Գարահիսարի ճանբով։ Այս վերջին գծի երկայնութիւնը պիտի ըլլայ 683 քիլոմեդր։ Գիծը սովորական բացութիւն պիտի ունենայ։ Կայս. Իրատէն ի մօտոյ Բ. Դրան կողմէ կը հաղորդուի հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան, որպէս զի պէտք եղած ձեւակերպութիւնք կատարուին։ Այս առթիւ կը հերքուի այն զրոյց, իբր թէ Անատոլուի երկաթուղւոյ արտօնատարց բողոքանաց վրայ՝ Պանտրմա-Գոնեայի գծին արտօնութեան յանձնումն յետաձգուելէ։ Եթէ յապաղում տեղի ունեցաւ, այն ալ մի միայն սա պատճառաւ էր որ ժամանակ պէտք էր իւրաքանչիւր քիլոմեդրի փոխարէն իրր երաշխաւորութիւն ցոյց արուելիք տասանորդական հաստոյթը որոշելու համար։ Այս աշխատութիւն, որ կը կատարուի ձեռամբ Վեսմ. Ցակոբ փաշայի, աւարտելու մօտ է։

ՋԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԱՏԵԱՆՔ

Կայս. Իրատէ մը հրամայած է ջնջել Ռումելիի կողմը գտնուած զինուորական վարչութեանց զինուորական ատեանները։

Այս առթիւ տրուած որոշման մը համաձայն, կայս. զօրաբանակաց կեդրոններու մէջ զինուորական շրջուն ատեաններ պիտի գտնուին, որք ո և է տեղւոյ մը անդորրութիւնը խանգարողները տեղւոյն վրայ պիտի դատեն։

ԱՒՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հեռագրական տեղեկութեանց համաձայն, հոկտեմբեր 15 ի երկուշաբթի օրուան ժամ 10 էն մինչեւ հետեւեալ օրուան ժամ 10 Հալէպի մէջ հնտախտէ 6 մահեր պատահած են, Անտիոքի մէջ՝ 32, Մարաշի մէջ՝ 1 և Համա գիւղաքաղաքին մէջ՝ 61։

* * *

Կայս. Իրատէ մը հրամայած է Հալէպ զրկել զինուորական բժիշկներէ կազմեալ մասնաժողով մը, որպէս զի հարկ եղած միջոցները ձեռք առնու հնտախտն անհետացնելու և ուրիշ տեղեր ալ ճարակիլն արգիլելու համար։ Այս մասնաժողով պիտի բաղկանայ մէկ նախագահէ և ինն անդամներէ։

Սպարապետի Դրան առողջապահական ճիւղն այս մասնաժողովն ընտրելու վրայ է և ի մօտոյ Հալէպ պիտի զրկէ։

ԱՆԱՄԲԱՍՏԱՆԻՉ ԱՏԵԱՆՔ

Կայս. հրամատէ մը հրամայած է դաւառական չէզ ամբաստանիչ ատեաններու պարտականութիւնը բառնալ կեդրոնական նախնական դատարաններէն և եղեռնական խնդիրներու առթիւ հարցաքննիչ դատաւորաց կողմէ տրուած որոշմանց վրայ, ամբաստանեարներն ինչպէս նաեւ դատին վերաբերեալ թուղթերն ուղղակի զրկել ձեռնհաս դատարանին։

Դատական նախարարութիւնը՝ կայսոյն Իրատէին համաձայն, հարկ եղածն ի գործ դրած և ծանուցած է որոց որանկ է։

ԵԱՖԱՅԻ ՊԱՐՏԷԶՆԵՐԸ

Եաֆայի նարնջենեաց պարտէզներուն ու դաշտօրէից ոռոգման մենաշնորհն ստանձնելու համար, ինչպէս կը յիշուի, Ֆիլիբ Մէլհամէ էֆէնտի մրցակից հանդիսացած էր Պ. Ժիրարտէնի դէմ։ Արդ, այս վերջինը իւր ներկայացուցչին՝ Պ. Քրէբիի միջոցաւ բարեփոխեալ նոր ծրագիր մը մատուցած ըլլալով Պետական խորհրդոյն որ կ'զրաղէր այդ խնդրոյ քննութեամբ, սա եւս Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան յղած էր երկու ծրագրերն ի բաղդատութիւն։ Ցիշեալ նախարարութեան ժողովն, յետ մանրամասն քննութեան, դարձեալ Ֆիլիբ Մէլհամէ էֆէնտիի ծրագրոյն նպաստաւոր տեղեկագիր մը մատուցեր է Բ. Դրան։

ԿՐԷՏԷ

Յայտնի է թէ Կրէտէի հողային բերքերու գլխաւոր մասը կը կազմէ խոզկաղինն, որ ձեռք կը բերուի 250,000է աւելի ծառերէ, և Եվմտական դանձն եւս այդ բերքէն տարեկան 25,000 ոսկւոյ չափ հասոյթ մը կ'ունենայ։ Արդ, Կրէտէէն կը հաղորդեն թէ ժամանակէ մը ի վեր տեսակ մը թրթուր երեւան եկած է, որ խոզկաղինները կ'ուտէ և ծառերը կ'ոչնչացնէ։ Այսպէս տէրութեան տարեկան 25,000 ոսկւոյ հասոյթը մինչեւ հազար ոսկւոյ իջած է։ Կղզւոյն ժողովուրդը դարման մը խնդրելու համար դիմած է տեղական կառավարութեան, որ տեղեկագրով մը խնդիրը մատուցած է Բ. Դրան, զրկելով միանգամայն այդ թրթուրներու հաւկիթներէն մէկ մասը։ Առեւտրական նախարարութեան երկրագործական քննիչ Նուրի պէյ այդ հաւկիթները կոտրելով խոշորացոյցի միջոցաւ քննած է և այժմ կ'զրաղի այդ վնասակար ճճիները ջնջելու միջոցները ձեռք բերելու համար։

ՍԵԲԱՍՏԻԱՑԵՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սեբաստիայէն հոկտ. 6|18 թուականաւ կը գրեն թէ Օսմ. կայս. Պանքայի տեղւոյն մասնաճիւղի գործակալ Բօտիկաս էֆէնտի սեղան մը տուեր է ի պատիւ Վեհ. Սուլթանի թիկնապահ Մուզաֆֆէր փաշայի որ անդ կը գտնուի մասնաւոր պաշտօնով։ Սեղանին հրաւիրուած են եղեր կուսակալը, քաղաքային ու զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարք ու հիւպատոսական մարմինը։ Բօտիկաս էֆէնտի բաժակ առաջարկեր է Օգոստափառ Սուլթանին կենաց։ այս բաժակ բոլոր ներկայից կողմէ ընդունուեր է եռանդագին կեցցէներով։

ԴԵՍՊԱՆԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆ

Ֆրանսական դեսպանն ու դեսպանուհին երէկ առաւօտ իրենց բնակութիւնը Թարապիոյ ամարանոցէն Բերայի դեսպանատունը փոխադրեցին, և այս իրիկուն ճեպընթաց կառախումբով կը մեկնին ի Բարիզ։ Ի բացակայութեան Մոնդէպէլլօ կոմսին, դեսպանատան գործերը պիտի վարէ խորհրդական Պ. Լօժիէ Վիլլար կոմսը։

—Սբր Ուիլիէմ Հուսդ, Լէտի Հուսդ և անգլ. դեսպանատան ամբողջ պաշտօնէութիւնն իրենց բնակութիւնը Թարապիոյ ամարանոցէն Բերա փոխադրած են։

—Ի բացակայութեան ռումանական դեսպան Պ. Միդիլինէօի, դեսպանատան գործերը վարելու պաշտօնն յանձնուած է քարտուղար Պ. Բէդրասքոյի որ նախընթաց օր մայրաքաղաքս հասաւ։

—Ֆրանսական դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Ժիլ Ռօվէր որ արձակուրդով Բարիզ կը գտնուէր, երէկ մայրաքաղաքս դարձաւ։

ՏԻՒԲԷՌԻԱ ԴԵՐ ԾՈՎԱԿԱԼԸ

Միջերկրականի Ֆրանսական նաւատորմին հրամանատար դեր-ծովակալ Տիւբէռէ ամսոյս 12|24ին Գահիրէ երթալով, Բարձր. Խտիվին ներկայացեր է։ Ֆրանսական նաւատորմն Ալեքսանդրիոյ նաւահանգիստը կը գտնուի։

ՀՐԴԵՀ ՑԱՎԵՇԷՐ

Գոնեաի գաւառական թերթին մէջ կը կարդանք թէ հոկտեմբեր 2ին Աքչէհր գաւառակին մէջ հրդեհ մը ծագելով շուկային երեք չորրորդ մասը մոխիր դարձուցեր է։ Այրած խանութներու թիւն 192ի կը հասնի ինչպէս նաեւ եղած վնասը մէկ միլիոն դրուշի մօտ կը հաշուուի։ Հրդեհէ 12 ժամ տեւեր և հակառակ ամէն ջանքերու կարելի չէ եղեր շուտով առաջքն առնուլ։ Հրդեհի ծագումն նպաստեր է նաեւ նոյն պահուն փչող հիւսիսային սաստիկ հով մը։ Հրդեհին առաջքն առնուելու համար 21 խանութներ փլցուեր են։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ

Երուսաղեմի բնակչաց երեւելիներէն Ասֆէրիատէս էֆէնտի, անդամ քաղաքին վարչական ժողովոյն, ընդարձակ գեղին մը նուիրած է կայս. կառավարութեան, որպէս զի զինուորական հիւանդանոց մը կառուցուի անոր վրայ։ Այդ գեղին կը գտնուի Երուսաղէմի պարիսպներէն դուրս։

Ասֆէրիատէս էֆէնտի որ ժամանակէ մը հետէ մայրաքաղաքս կը գտնուէր, երէկ մեկնեցաւ յերուսաղէմ։ Կ'ըսուի թէ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին կողմէ հրաւիրուած էր։ աստ, Երուսաղեմի իրաց և անձանց նկատմամբ ինչ ինչ ծանօթութիւններ տալու համար՝ Երուսաղեմի Ցունաց Պատրիարքին առաջիկայ ընտրութեան առթիւ։

Գոնեաի գաւառական լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ Իւրկիւպի նախնական դատարանին նախագահ Հիլմի էֆէնտի դատաստանի ենթարկուած է իւր բազմաթիւ զեղծմանց պատճառաւ։

—Քաղաքապետութեան պաշտօնատան մէջ յանձնաժողով մը կազմուած է քննելու համար թաղապետութեան Գ. եւ Ը. շրջանակաց նախկին արկղակալ Սաֆվէթ էֆէնտիի պաշտօնավարութեան միջոցին եղած հաշիւներն և այդ անձին նկատմամբ հարկ եղած գործողութիւնները կատարելու համար։

—Ի Պոլիս կամուրջին գլուխը գտնուած թաղապետական ճիւղին պաշտօնեայ Տիմիթրիի հարցաքննութիւնք աւարտած են։ Այս անձ 50 ոսկի կաշառք ընդունած էր և իրեն այս արարքն ապացուցուած ըլլալով, պիտի դատուի Պետական Խորհրդոյ նախնական ատենին առջեւ։

Տիմիթրիի մեղսակիցներէն իտալացի Բրանովա, վաճառական ի Շէյխ-իւլ Իսլամ խան, Քաղաքապետութեան պաշտօնատունը տարուած և հարցաքննուած է։

—Ճիտէէն եկող անգլիական Մ-ը-ա-ջոգենաւին մէջ Մեռնող իսլամ ուխտաւորաց գոյքերն երէկ յանձնուեցան Պէյոգլիի վարչութեան։

—Պասրայէն կը գրեն թէ Նահանգին առողջական վիճակը խիստ գոհացուցիչ է բաղդատմամբ նախորդ տարիներու։ Նոյնպէս կը գրեն թէ վերջին անգամ Պասրայէն Լոնտոն ուղեւորող երկու շոգենաւեր հարիւր հազար սնտուկ արմաւ բեռցած են։

—Գոնեաի գաւառական լրագրոյն տեղեկութեանց համաձայն, տեղւոյն Իտալիէի ժողովն նկատելով որ երկրագործական դրամատան ճիւղին պաշտօնեայ Բիզա էֆէնտի իւր պաշտօնին մէջ խոտելի ընթացք մը բռնած է, դրամատան սնտուկը կնքել տուած և որոշած է որ յանձնաժողով մը քննէ սնտուկին ընդհանուր գործողութիւնները։

—Սիվրիհիսարի թաղապետական բժիշկ Տօքթ. Սարգիս էֆէնտի Թաշմիզեան, որ ամսէ մը ի վեր մայրաքաղաքս կը գտնուէր, իւր պաշտօնավայրն ուղեւորեցաւ Մուտանիա-Պրուսայի ճանբով։

—Վիէննայի հելլենական ընդհ. հիւպատոսն հանգանակութիւն մը բանալով Սելանիկի հրիկիզեալոց ի նպաստ, 15.000 ֆրանքի գումար մը հանգանակեր է։

—Էնկիւրիի հայ հռոմէականաց նորընտիր առաջնորդ Յովհաննէս Գերապայծառ իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

—Միջերկրականի անգլիական նաւատորմին պատկանող մէկ քանի մարտանաւեր Էլսինոս կղզւոյն առջեւ ժամաներ են։

—Կայս. կառավարութեան ծրագիր մը մատուցուած է մայրաքաղաքիս մէջ ընդհանուր մթերանոցներ հաստատելու համար։

—Եղեռնադատ ատեանն երէկ ի բացակայութեան դատեց Արսոթոլաքի անուն մարդ մը որ ինքզինքն իբրև ակնարոյժ ցոյց տալով մէկ քանի անձանց աչքերուն վնասած էր։ Արսոթոլաքի դատապարտուեցաւ երեք տարուան չղթայակապ աշխատութեան, քաղաքային իրաւունքներէն զրկման և ստացուածոց գրաւման։

—Գոնեաի գաւառական լրագիրը կ'ըսէ թէ Իւրկիւպի գայմագամ Բաշիտ էֆէնտի դատաստանի ենթարկուած է։

—Մէրսէ-Վէնէի մէջ կը կարդանք թէ ի Բերա Պալրք Բազար բնակող Իսրայէլ անուն մարդ մը ժամանակէ մը ի վեր Աւրընտրիայէն եւ Ռումանիայէն գեղատի աղջիկներ փախցնելով ի Պոլիս, յԱղեքսանդրիա եւ յայլուր՝ անպատիւ տանց կը վաճառէր։ Այս մարդ երէկ Ամելիա անուն աղջիկ մը առեւանգելով ի Շիշլի Մաարիֆ օթելը տարած եւ հոն պահել տուած է իւր սպասաւորին՝ Մկրտիչի հսկողութեան ներքեւ։ Ոստիկանութեան պաշտօնեայներէ մին իմանալով, այդ օթէլը կոխած եւ աղջիկը, Մկրտիչն ու ուրիշ մէկ քանի մարդեր ձերբակալելով Բերայի ոստիկանատունը տարած է։

—Պալը Բազարի առջեւ խարխսած անգլիական շոգենաւի մը նաւաստիներէ մին երէկ շոգենաւէն ծովն ինկաւ և խղդուեցաւ։

—Նախընթաց գիշեր ի Գասըմ Փաշա այրած խանութը ոչ թէ թեփավաճառի այլ լամբար և քարիւղ ծախողի մը խանութն էր։ Այս խանութ երկու հարիւր ոսկւոյ ապահովագրեալ է եղեր։ Կ'ըսուի թէ խանութի սպասաւորներէ մին որ գինով էր, լամբար մը շրջեր և այսպէս հրդեհն յառաջ եկեր է։

—Բաղաքապետութիւնն այժմ խորհրդակցութիւններ կը կատարէ արգիլելու համար աւրուած և հոտած ընդեղէններու վաճառումը։ Այս արգելքի գործադրութեան համար յատուկ պաշտօնեայք պիտի կարգուին։

—Գրամատնեան ընկերութեան Նէֆէճ Սէյֆ շոգենաւն երէկ առաւօտ Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց առանց ուղեւոր մը բերելու։ Այս շոգենաւ Ճիտէէն 865 ուխտաւորներ առած և առանց որ և է հիւանդութեան դէպքի Թոր ժամանած էր, ուր քարանթինան աւարտելէ յետոյ ուխտաւորներէ 50ը հոն հանած և Պէյրութ ուղեւորուած էր։ Նէֆէճ Սէյֆ ուխտաւորներէ 500ն ի Պէյրութ և մնացեալներն ալ ի Մէրսին ու յԱտալիա հանած էր։

—Սկիւտարի Թոյդար թաղի Զընար աղուն տեղը կարմրախտ երեւան ելած է։ Այդ հիւանդութեամբ վարակեալ երեք աղաքներէ մին մեռած է, կարմրախտէ զատ փողոցաւէ եւս բռնուելով։ Թաղապետութիւնը հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է այդ ախտի ճարակումն արգիլելու համար։

—Կայս. Իրատէ մը հրամայած է որ Մախսուսէի շոգենաւք շաբաթական կանոնաւոր երթեւեկութիւն մը հաստատեն կ. Պոլսոյ և Ափրիկեան Տրիպոլսոյ միջեւ։

—Գրավաճառ կարապետ էֆէնտի արտօնութիւն ստացած է Բէյնլէք Ղ-ղէռանուն պատկերազարդ և գիտական նիւթեր պարունակող թերթ մը հրատարակելու համար։

—Ֆէսսանէի տնօրէն դեր-զնդապետ Իպրահիմ պէյ գնդապետութեան ատիճանին բարձրացած է։

—Կայս. հրամանաւ զինուորական տասնը չորս տպայներ Գերմանիա պիտի երթան իրենց զինուորական ուսումը կատարելու-գործելու համար։

—Սողոմ կ'իմանայ թէ գերմանական դեսպանատան պահակ Լէրէյ շոգենաւին նաւաստիներէ մին մէկ քանի օրէ ի վեր անյայտ եղած է։

«ՍԻՄՈՆԷ ՄԱՐԻ» Ի ԳԱՏԸ ԳԻՒՂ

Ցառաջիկայ շաբաթ իրիկուն Գատըգիւղի Զմեռնային Թատրոնին մէջ Մնակեան խումբը պիտի ներկայէ Սիմոնէ Մարի թատերախաղն ի նպաստ Պ. Սիսակի։

Ազգարարութիւնը կ'ըսէ թէ սոյն թատերախաղը ի խնդրոյ թատերասէր թաղեցւոց «մեծաւ պատրաստութեամբ» պիտի ներկայանայ և առաջին անգամ Գատը գիւղի թատրոնին մէջ։

Սիմոնէ Մարի՝ Մոմէ արձան չինողին հետ հրաշակերտներն են թատերգական այն սեռին օրուն կը պատկանին։ սոյն հռչակաւոր թատերախաղ քաղուած է համանուն վէպէն որ գլուխ գործոցն է եղեռնական վէպերու մեծագոյն վարպետին Բաւիվիլ տը Մօնթիրէլնի։ Թատերախաղը կը բաղկանայ 10 արարուածներէ և կը պահանջէ քսանի չափ դերասան։ բոլոր Մնակեան խումբն ի թատերաբեմ։ կը հաստատի ուրեմն թէ սոյն թատերական երեկոյթ արտաքոյ կարգի փայլ մը պիտի ունենայ, եւ մենք փոյթ ենք որ հայ հասարակութիւնը պիտի փութայ քաջալերել զՊ. Սիսակ որ Մնակեան խումբին մէջ Պ. Մնակեանէ յետոյ առաջին դերասանն է եւ որ այնքան տաղն ճշմարիտ արուեստագիտական տպաւորութեամբ մը ծառայած է հայ բեմին։

Գիշերն անսովոր կերպիւ չափաւոր են։ Թոնին՝ արդէն բուսական կոկիկ խումբը զօրացած է ներկայ ներկայացման համար քանի մը աւելի նուագածուներով։

Հմուտ և փորձ դատատու մը կը փափագի թէ՛ ի Պոլիս և թէ ի գաւառս Ազգ. վարժարանաց մէջ դասախօսել տանկերէն, աշխարհագրութիւն և պատմութիւն։ 182

Դիմել Աբէ-Նէլի խմբագրութեան։ 1—5

ԱԶԳ.—Երկու դեռահաս մանկանց համար վարժուհի մը կը խնդրուի որ գիտնայ լաւ հայերէն և ըստ բաւականին ֆրանսերէն։ Դիմել ի խմբագրատուն Աբէ-Նէլի։ 4—5

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՍԿ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊ Ի ՑՈՒՆԱՍՏԱՆ

ԱԹԷՆՔ, 29 հոկտ. (Ա. Հ. Գ.)— Յունաստանի ընտրութեանց հետեւանօք, որով Պ. Թրիքուփիս և իւր նախարարութիւն հարկադրեցան հրաժարիլ, Պերլին, Հռոմայ, Կ. Պոլսոյ և Վիէննայի հելլենական դեսպանք իրենց հրաժարականը զրկեցին։ Այս իրողութիւն խորին տպաւորութիւն ըրաւ երկրին մէջ։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱՅԻՔ

ՓԱՐԻԶ, 29.— Փարիզի ռուս դեսպան Պառոն Մօրենհայմի դստեր ամուսնութիւնն երէկ տեղի ունեցաւ։ Նախագահական պալատան քաղաքային և զինուորական ամէն պաշտօնակալք, նախարարք և բազմաթիւ երեւելիք ներկայ էին պսակի արարողութեան։ Հարսնեւորաց եկեղեցի մտած և ելած ժամանակ խուռն բազմութիւնն աղաղակեց «կեցցէ՛ Ռուսիա, կեցցէ՛ դեսպանն, կեցցէ՛ Ֆրանսա»։

Պ. ԿԼԱՍՍԹՈՆ Ի ՄԻՏԼՈԹԻԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 29.— Ճ'էյմսպուրկ ընտրական վերջին գումարման առթիւ, Պ. Կլատսթոն նախարարութեան դէմ խօսեցաւ, յատուկ դեսպանութիւն մը զրկելուն համար Վատիկանի քով։ զի այս կերպիւ գերէթէ իրաւունք տրուած կը լինի Պապին պահանջումներուն։ — Ռուսիոյ հրէից վրայ խօսելով, յոյս յայտնեց այս նկատմամբ լաւագոյն լուրեր ընդունելու։ զի, ըսաւ, ցայս վայր Ռուսիոյ հրէից վիճակին վրայ ծանուցուած լուրեր անհիմն են։

ՀՈԼԼԱՆԴԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԸ

ԼԱ ՀԷ, 29.— Խորհրդարանի երկրորդ ժողովք երէկ համագումար նիստ ըրին, ներքին գործոց նախարարը թագաւորին վիճակին վրայ տեղեկութիւն տուաւ։ Բժիշկները կը հաստատեն թէ կառավարելու անկարող է։ Գաղթային և դատական նախարարք հաստատեցին նոյնը։ Նախարարաց խորհուրդը կը խնդրէ ժողովն՝ Սահմանադրութեան պահանջած յայտարարութիւնն ընել այս պարագային մէջ, ժողովը նորէն պիտի գումարի։

ՄԻԼԱՆ ԹԱԳԱՒՈՐ

ՊԵԼԿՐԱՏ, 29.—Միլան թագաւոր մեկնեցաւ Սերպիայէն։ Խնամակալք և նախարարք իրեն հետեւեցան մինչեւ երկաթուղւոյ կայարանը։

ՎԻԹՈՒԻ ԴԷՊԵՐԸ

ԶԱՆԶԻԲԱՐ, 28.— Անգլ. Ֆրիմանթլ ծովակալ գրաւեց և կրակի տուաւ զՎիթու (ուր Գերմաններ շարդուեցան անցեալներն, ինչպէս յայտնի է)։

Պ. ՏԷԼԻԱՆԻՈՒ՝ ՎԱՐՁԱՊԵՏ

ԱԹԷՆՔ, 29.— Եորկիոս թագաւոր, Պ. Տէլիանիսի յանձնելով նոր վարչութիւնը կազմելու պաշտօնը, մի քանի աւուր պայմանաժամ տուաւ նմա այս գործն ի գլուխ հանելու։ Պ. Տէլեանիս ի խորհրդակցութիւն հրաւիրեց իւր կուսակիցները։

ԳՐԱՄԱՊԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Գրաքթիս, 18 Հոկտ.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՍ ՓՈԽԱՆԱԿԱՐՈՅՑ

3 մաս. Լանդրայի վրայ	108 1/4
3 » Բարիզի »	23 32 1/4

Օսմանեան Քոնսոլիտէ

[illegible]	19 30
[illegible]	19 28 1/4
[illegible]	19 28
Թահվիլիաթը Օսմանիէ երկի երեկոյ [Գ. կ.]	79 37
» » ժամ 5ին «	79 26

[illegible]

[illegible] A. Սերի	40 7/8
» B. »	22 3/4
» C. »	19 23 1/4

[illegible]

[illegible]	Ֆրանկ	էջ.	5 2
[illegible]	»	»	9 25
[illegible]	»	»	6 36
[illegible]	»	»	4 35
[illegible]	»	»	525
[illegible]	»	»	78 3/4
[illegible]	Գ. կ.		145

ՀԱՆՈՒՍԻ ԳՐԱՄԱՊ

Օսմանեան սակ	ՀՐ.	...	100
20 ֆրանկեան	»	...	87
Պարզ սակի սակի	»	...	109 37
Պարզ (գերմանական սակի)	»	...	106 20
[illegible]	»	...	91 25
[illegible]	»	...	51 12
[illegible]	»	...	7 33
[illegible] (սաքր)	»	...	107 32
[illegible]	»	...	102 80
[illegible]	»	...	102 20
[illegible]	»	...	100
[illegible]	»	...	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 29 Հոկտեմբեր, ժամ 3 վայր 35 էրթալ

[illegible]	94 30
[illegible]	106 25
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սերի Գ.	18 25
Օսմանեան երկաթուղի	78 87 1/2
[illegible]	306 25
Պանք Օթոման	619 37 1/2
Երկաթ Լիոնէ	780
[illegible]	93 87 1/2
[illegible]	465
[illegible] (1890)	409 37 1/2
[illegible]	494 37 1/2
[illegible]	860
[illegible]	456 25
[illegible]	2387 50
[illegible]	75 13/16
[illegible]	618 75
Մեսիսիպոս	697 50
[illegible]	25 27 1/2

29 Հոկտ

ՀԱՆԴԷՍ
ՄԻԻՈՆՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ
Ի Ս. ԷՋՄԻԱԾԻՆ

Մ-ԷՆԻ վերջին թիւերէն կ'արտատպենք Էջմիածնէն գրուած հետեւեալ երկու նամակներն որք կը նկարագրեն Ս. Միւռոնի օրհնութեան հանդէսը.

Սեպտ. 30-ին

Այսօր Էջմիածնում, վանքի մէջ, վանքի շինութեան շուրջը, լճի ափերին, ճեմարանի շինութեան կողմերում, և համարեա ամբողջ Վաղարշապատում մի արտասովոր կենդանութիւն է տիրում. Վաղ առաւօտվանից արդէն ահագին բազմութիւնը ոտի վրա էր. Անցնելով ահագին բազմութեան միջից, մարդ ակամայ կանգ է առնում, տեսնելով իր առաջ տարօրինակ հագուստներով և միմանցից բոլորովին տարբեր մարդիկ և կանայք, որոնք խմբվել են այստեղ աշխարհի բոլոր կողմերի՝ Հնդկաստանի, Թուրքիայի, Եւրոպայի, Պարսկաստանի և Ռուսաստանի հայերից ներկայ լինելու հայոց եկեղեցու նշանաւոր ծիսակատարութեանը — մեռոնօրհնութեանը.

Եղանակը նպաստեց հանդիսի փառաւոր լինելուն. կարգապահութեան համար տաճարի մօտ, և մի քանի ուրիշ տեղերում կանգնեցրած էին մեծ թիւով զինուորներ և կազակներ. Առաւօտեան 9 ժամին սկսվեց մի խլացուցիչ զանգահարութիւն և վեհարանից սկսուեց հանդիսաւոր գնացքը դէպի տաճարը. Հանդիսին մասնակցում էր վանքի ամբողջ միաբանութիւնը. Առաջից գնում էին Կաթողիկոսի կարմրազգեստ չալթիները, ապա երգիչները, և դրանից յետոյ հոգեւորականութիւնը, 12 զգեստաւորված եպիսկոպոսներ, որոնք տանում էին մեռոնօրհնութեան համար զանազան սրբազան անօթներ և սրբութիւններ, և Վեհափառ Մակար Կաթողիկոսը, զգեստաւորված, ամբողջովանու տակ. Դրանց հետեւում էին զանազան բարձրագիր հիւրեր և բազմաթիւ ժողովուրդ.

Երբ հոգեւորականութիւնը մտաւ տաճարը, եկեղեցու դրանը սկսվեց մի աներևակայելի իրարանցում և չփոթ — ամբոխը ուզում էր խուճվել տաճարը, զինուորները արգելում էին, իսկ ի վերջոյ ստիպվեցան դռները փակել՝ երբ տաճարը արդէն լի էր ժողովրդով. Ահագին բազմութիւնը մեծ հետաքրքրութեամբ հետեւում էր մեռոնօրհնութեան գործողութեանը. Կաթողիկոսը, շրջապատված եպիսկոպոսներով, գլխաւոր սեղանի վրայ կատարեց մեռոնօրհնութեան արարողութիւնը.

Եկեղեցական ծիսակատարութիւնը վերջանալուց յետոյ, հանդիսաւոր գընացքը առաջվայ կարգով դարձաւ վեհարանը. Երկար ժամանակ վեհարանի պարտէզը և շրջակայքը լցուած մնում էր ահագին բազմութիւնը. Մինչեւ երեկոյ ահագին քանակութեամբ ժողովուրդը մտնում էր տաճարը, համբուրելու մեռոնի կաթսան. Միայն երեկոյեան դէմ սկսեց մի փոքր աւելի հանգստութիւն տիրել. Մօտիկ տեղերից եկածները արդէն սկսում են վերադառնալ էհնց այսօր. Մի քանի օր կը տևի, մինչեւ որ Էջմիածնից կը հեռանայ հաւաքված բազմութիւնը. Հետաքրքիր կարծում են, որ այս տարի նախորդ տարիներից աւելի ժողովուրդ կար. Միայն Թիւրքիայից եկածները քիչ էին այս տարի.

* * *

30 սեպտեմբերի

Երէկ, սեպտեմբերի 29-ին, շաբաթ օրը ս. Էջմիածնի տաճարում հանդիսաւոր պատարագ կար ի յիշատակ ի Ցէր հանգուցեալ Գէորգ Դ Կաթողիկոսի. Պատարագից յետոյ հոգեւորական դասը դուրս եկաւ եկեղեցուց և հոգեհանգիստ կատարեց Գէորգ Դ Կաթողիկոսի գերեզմանի վրա.

Աւելի դեղեցիկ էր ճեմարանի ԺԶդ տարեվայ տարեդարձի հանդէսը. այս տեղ էին բոլոր եպիսկոպոսները, այս տեղ էին ճեմարանի սաները իրանց ուսուցիչներով, այստեղ էր խուռն բազմութիւն. Ճեմարանի տեսուչ վարդապետ Նահապետեան կարդաց ճեմարանի մի ամեայ գործունէութեան հաշիւը, որից երևաց որ ճեմարանում կան 126 ուսանող, որոնց միայն երկուսը թոչակաւոր են, իսկ մնացեալը ձրի ուսանողներ են. Նրանից յետոյ ճառ խօսեց ուսուցիչ Քարամեան, որը թուելով ճեմարանի օգտակարութիւնը և ազգին մատուցած օգուտը, յայտնեց որ ազգը պարտական է լուսահոգի Կաթողիկոսի կառուցած ճեմարանը պահելու և պահպանելու. ճեմարանի աշակերտները երգում էին ազգային երգեր. Երգերը վերջանալուց յետոյ խօսեց Երեմիայ եպիսկոպոսը. սրբազանը մի առ մի թուեց հանգուցեալ Կաթողիկոսի կատարած բարի գործերը և ճեմարանի նշանակութիւնը. Հանդէսը վերջացաւ ժամը 2-ին. Նոյն օրը երեկոյեան հոգեւորական դասը գնաց հանդիսաւոր կերպիւ եկեղեցի բերելու վեհ. Կաթողիկոսին. Ժողովուրդը խռնված էր և փափաքում էր մտնել տաճար, բայց հնար չէր գտնում, որովհետեւ պահապանները արգելում էին. Սովորական արարողութիւններով և չքեղութիւնով Վեհափառին եկեղեցի բերին. Սկսվեց ժամերգութիւնը. Ցաճարում տեղ գցելու տեղ չը կար.

Աւելի դժուար էր այսօր, ասես 30ին. Դիշերվանից արդէն շատերը չէին քնել. վանքի սենեակներում և հայթմներում նուագարանի և երաժշտութեան ձայներ էին լսվում. Ժողովուրդը ցանկանում էր բոլոր առաջ մտնել վանքը, որպէս զի տեսնէ մեռոնօրհնութիւնը. Պատարագիչը ինքն Վեհափառ Կաթողիկոսն էր. Ցան եպիսկոպոսներ սպասաւորում էին նորին Վեհառաւութեանը. Վանքը եւ դուրսը լի էին ժողովրդով. մուտքը ձրի էր և առանց տոմսակի.

Սկսվեց Ս. մեռոնի օրհնութիւնը և ինչպէս կարգն է կարգացին աղօթքները և շարունակվեց պատարագը. Պատարագից յետոյ Նորին Վեհափառութիւնը սովորական շքով գնաց վեհարանը, որի միջոցին զինուորական երաժշտութիւնը նուագում էր.

Երեկոյեան Գէորգեան ճեմարանի տարեդարձի առիթով ճեմարանը չքեղ լուսաւորուած էր. Ժողովուրդը բազմութեամբ լցված էր ճեմարանի այգին. Երգում էին ճեմարանի աշակերտները երգեր. կար նաև հրախաղութիւն. Աշակերտները ցոյց տուին նաեւ բազմաթիւ կենդանի պատկերներ Յիսուսի կեանքից.

Ժողովուրդը ցրուեցաւ ուրախ տրամադրութեան տակ. Էջմիածնի մէջ այս օրերս կարելի էր տեսնել ամեն երկրի և ամեն տեղի հայերին իրանց զանազան հագուստներով և տիպերով.

ՈՒՐԻ ՄԱՍՆԿԱՆ ԱՌԹԻՒ

Որչափ շատ են եւրոպացւոց հայերէն լեզուի նկատմամբ ըրած քննութիւններն ու դիտողութիւնները, նոյնչափ ոչինչ հարկ է համարել մերայնոց՝ բայց մանաւանդ Կ. Պոլսոյ գիտնոց՝ դէպ ի այս կէտն՝ ցուցած մտադրութիւնը. Եւրոպական սնընդով կերակրել կը կերակրեն իրեն ընթերցողներն, բայց ինքնագիր, հետաքրքրաշարժ, օգտաւէտ, լեզուագիտական ու բանասիրական յօդուածներով կերակրել իրենց հետեւողներն, կարծես մեր ազգային լրագրութեան ներկայացուցիչներն մէկ երկու հատին վերապահեալ պաշտօն մի է. Մինչ այդպիսի յօդուածներ շահաւէտութենէ ու հետաքրքրութենէ զո՞ւրկ են. Մինչ նորանոր քննութիւնք մարդկան ուսանելու փափաքն կը սրեն, հարկ էր այս ճիւղին ալ իրրեւ նորագիւտ գիտութիւն մը մտադրութիւն դարձընել.

Գեղեցիկ բացառութիւն մ'ըրաւ «Պատկերի» յօդուածագիրներէն մին. Ժամանակիս գրականութեան մէջ ծաւալած «էն մասնական չարաչար գործածութեան դէմ ձայնը բարձրացուց եւ չա՞տ իրաւամբ... Բայց—ո՞վ այս անիծեալ բայցը, որ հայոց ամէն մի գործողութեան կարծես կը զուգընթանայ—, այս կարեւոր յօդուածն առաւել ազդեցութիւն եւ ինչպէս խորհնացուց դպրոցականք կ'ըսեն—աւելի ներգործութիւն կ'ունենար, եթէ ազատ բլար խել մը «դէպ՝ ի-ընէրէն, մանաւանդ թէ եթէ բովանդակ յօդուածին մէջ լեզուագիտական նոր ընթացից հետեւուէր. Դժբաղդաբար յաղագայնոց ոչ ոք չարժեցաւ, յօդուածագրին առաւելութիւններն ցուցած ատեն՝ թերութեանց ալ մտադիր ընելու, որպէս զի ըստ յօդուածագրին տուած խոստման «Պատկեր» էջ 206 «այս կարեւոր նիւթին վրայ ուրիշ առիթով երկարօրէն ճառելու» ելած ատեն, նոյնպիսի սխալմունքներէ հրաժարէր.

Բովանդակ յօդուածն, ընդհանրապէս, հին դրութեան՝ և այն այնպիսի դրութեան մը՝ որ նոյն իսկ իր ծագեալ ժամանակը բաւական կողմնակիցներ չունէր, հետեւողութիւն մըն է. Բառեր մեկնելու ատեն, կարծիքներ ենթադրուած ատեն, գիտնական ցուցմանց բնաւ կարեւորութիւն չի տրուիր, այլ պարզապէս «ես ասացի» եւ դուք «ընդունելու էք» ոճին սիրահարեալ է յօդուածագիրն. Այսպէս օրինակի աղագաւ, էջ 198 «Այս ինձի համար ստոյգ, այլոց համար ինչպէս կ'ուզեն» վճռով թեզիսներ կը դրուին.

Հարկ չենք տեսներ հոս յօդուածագրին գրելու ոճին մտադրութիւն հրաւիրելու, որ նորակազմ «էն՝ դէմ իրաւացի և արդար բողոք բարձրացուցած ատեն, այնպիսի չափազանցութեանց դիմում կ'ընէ, որ ընթերցողն կը հարկադրի ըսել թէ «ի ծայրահեղութիւն կը յանգին վճիռներն». Վերջապէս բովանդակ յօդուածին մէջ ցան ու ցիր սփռեալ ենթադրութեանց վրայ խօսիլը զանց կ'առնուն, մանաւանդ էջ 207—209 եղած ենթադրութիւններն, որ բոլորովին «էն՝-էն և կ«ա-յ-էն են. ասոնց դէմ կռուիլն յայտնի է թէ զհոմն կոծել կ'ըլար, եւ ի հուր գցել կամ ի ջուր աղալ. Ասոնք մեր քննութեան առարկայ չեն.

Մենք իրրեւ աշակերտ լեզուագիտութեան, քննութեան պիտի առնունք յօդուածին լեզուագիտական մասն.

Ընդհանրապէս այս օրուան օրս բառ մը համեմատել ուրիշ բառի մը հետ ըստ ձայնական նմանութենէ, «—ոնց ոչ կ«ա-ն-ոց հեթ-ոդ-ութեան, յորդ բնաւ չունի լեզուագիտութեան առջեւ, որովհետեւ շատ անգամ լեզուն իւր մի միակ սկզբան հետեւած ատեն, կարծես առ երեսս իւր գծէն կը զարտուղի, սակայն լեզուագիտական կանոնաց փորձաքարին վրայ փորձուած ատեն, անմիջապէս մէջտեղ կ'ելլէ. Թէ ստուգիւ երկու համեմատուած լեզուաց բառերուն մէջ ամենայն ինչ ծածուկ կարգով ու կանոնով կը գործուի. Ժամանակ մը այսպէս չէր. երկու բառերուն վրայ լոկ ձայնի նմանութիւն մը կամ նրման հնչողութիւն մը՝ բաւական կ'ըլլար յախուռն հաստատելու թէ այն երկու բառերն նոյն աղբիւրէ են. Ո՞վ կրնար, օրինակի համար, յաւաղեան ժամանակն հաստատել թէ յունարէն ἔγχελυς եւ հայերէն գորգ — եւ գերմ. werk բառերն նոյն ըլլան. հայերէն ք-ը—բառը եւ ոչ երկ—, որ ձայնի նոյնութեան համար իսկոյն կը բերնայ ականջներն պատրել.

Յաւուրս արարանութիւնն ալ կ'աջակցէր կարծեցեալ լեզուագիտութեան, եւ ամէն հանճարոյ գիւտ կամ մեկնելու յաջողակութիւն, իբրեւ ստուգաբանութեան մէ յմէկ գոհարներ կը համարուէին. Այսպէս գեռ ազէտ և կամ ռամիկ դասուն մէջ մեծ գիտնականութիւն կը համարուի եթէ կարենայ մէկը «-ը բառը մեկնել, «-ը՝ սա ունի փոր, ֆ-ՌԻՆ՝ կայ անդ եղ, էրէ-ոոոոդ՝ երիս տասն արդ, եւլն եւլն.

Հիմակուան լեզուագիտութիւնն ջնջած մէջ տեղաց բարձած է այսպիսի ժողովրդական մեկնութիւններն, զոր երբեմն փոզոցի չաղակրատ բժիշկներն (médicastre) կ'ընէին, ժողովրդեան ոգիտութենէն չահ մը կորզելու համար.

Հիմայ ամենայն ինչ «ոչ կ-ոնաց համաձայն պիտի մեկնուի, ապա թէ ոչ a priori կանոն մը պիտի հաստատուի եւ յետոյ բառերն պիտի կարենան մեկնուիլ. բայց այս կանոններն ալ պիտի չ'ըլլան ԷՐ-ԷՆ-Յ-Ն, այլ լեզուին հոգիէն պիտի բխին. այսպիսի կանոնաց օրինակ մը. երբ կ'ըսենք թէ հայերենի են՝ վերջին վանկ չեղած ատեն հարկ է որ էի (կամ երբեմն եի) փոխուի, (զարտուղութիւններն յարգելով), այնպիսի՝ հաստատուն կանոն մըն է այս, որ բովանդակ լեզուին գանձուն մէջ, թէ՛ բառերու և թէ՛ քերականական ձեւերու վրայ կը տեսնուի. եւ—որ քան զամենայն կարեւոր է— միայն մեր հայերենին վրայ սահմանափակեալ չէ, այլ քիչ չատ ուրիշ հնդեւրոպական լեզուաց ալ կը զբաղի այս կանոնը. օրինակ մը բաւական համարենք. երբ գերմաներէն կ'ըսենք das werk, կը ստիպուինք յաճախցս ըսել wirken, bewirken, եւլն եւլն. Զարմանալին այն է որ դեռ ցայսօր մեր գաւառաբարբառներու մէջ առիթ կ'ունենանք հայերենի այս կանոնն՝ ձեռքով իսկ— այսպէս ըսենք— չօշափելու. Հանճարեալ այսօր իսկ եը կամ էն կը փոխանակեն էի հետզոր. եփեցաւ՝ հանցին կ'ըսէ եփէցաւ, էրէցաւ, բերան՝ բիրան եւլն եւլն. տ. «Արաքս» Բ. Հար, 47.

Գանք մեր յօդուածագրին. Հատուածագիրն այսպիսի կանոնաց գոյութեան ամենեւին չի հաւատար. այլ որչափ իւր գրելու եղանակէն կ'երեւայ, Բուռնուֆի Մանկրիտ բառագրքէն կը քաղէ իւր ամենայն ինչը.

Մեր խօսքն աւելի մանաւորենք. Զատ է իրրեւ հայ-էէ-ա հայ լեզուի մէկ բառին գործածութեան վրայ ճառել, և այլ է՝ իրրեւ ՔՂ—ԻՆՂ նոյն բառը ուրիշ լեզուաց գանձուն մէջ որոնել. բնական հարկ մը չի պահանջեր որ առաջնոյն քաջ տեղեակ եղող մը, երկրորդին մէջ ալ հմուտ ըլլայ. այսպէս եւրոպացի հայերենագէտք (arménistes) թէպէտ եւ հայերենի չունենան այն հմտութիւնն ու վարժութիւնը զոր մեր ուսումնարանաց բարձրագոյն դասու աշակերտ մը կ'ունենայ, սակայն լեզուագիտական հայեցակէտով այնչափ աւելի են եւրոպացիք ի մերայնոց, որ մարդ հաւատալու համար անձամբ ի հանդէս մերձենալու է.

Ցայսմայր ըսուածէն կրնայ ուրեմն հետեւցուիլ, որ յօդուածագրին ըրած այս փորձն՝ որչափ ալ առ վերին երեսս համեմատական լեզուագիտութեան առջեւ արդարանալի գործ մի երեւայ, սակայն եւ այնպէս մեր ապացուցանելի պատճառներուն համար, բոլորովին «էն՝-էէ-ը՝ եւ իրրեւ լեզուագիտական օրինաց ոչ համապատասխանող գործ՝ ի բաց մերժելի է.

Ո-էն մասնական վրայ եղած դիտողութեանց եզրակացութիւնն սա է թէ «էն ածանց մը չէ, այլ ամբողջական բառ մը. «ածանց մը չէ . . . այլ հա-ա-նէր եմ (համեմատէ՛ վերը էջ 199ի նկատմամբ եղած դիտողութեան հետ) թէ «էն հասարակ և կանոնաւոր բառ մի է իգական ձեւի մէջ նշանակելով կին» Պատկեր 199. դարձեալ՝ «Զկարծուիր (sic) թէ հայերէն լեզուի մէջ իգական սեռի մեծ պակասը դարմանելու համար ըլլայ այդքան ջան, զի «էն ոչ է էէ-ն-ն-ոց-ոչ՝ «ն-ոնց բառից, այլ է կատարեալ բառ մարդու հետ միայն գործածելի» Պատկեր 205. Հոս է ահա ամենամեծ քննելի կէտը. «Ո-էն ոչ է էէ-ն-ոց-ոչ՝ «ն-ոնց բառից» .—հապա ի՞նչ է. . . . եթէ էէ-ն-ոց-ոչ՝ «ն-ոնց մը չէ, ինչո՞ւ կը համեմատուի Արեւաց երկար է՛ի և յունաց ի՝ ի հետ . . . . Այս վերջիններն ածա՞նց են, թէ յօդուածագրի խօսքով «կանոնաւոր բառ մի է իգական ձեւի մէջ».

Թող յօդուածագիրն այս հարցմանցս պատասխանը չգրած, մեր բուն ըսելիքն ալ ի նկատողութեան առնու. Ո-էն մասնական տրուած մեկնութիւնն՝ իրրեւ ը-էն անգամ ենթադրութիւն մըն է. Լեզուագիտութեան պաշտօնն այսօրուան օրս ոչ թէ բառերն ջարդել, կտրատել, կճպել, քշտել, յօշտել և այնպէս ուզուած ձեւին ձգձգել է, այլ եղած ձեւերն ամբողջովին պահելով՝ մեկնութիւն մը տալ, եթէ ձեռնհասութիւն կայ, եւ նա՛ խսկ բառերու գրչութեան մէջ սպրդած սխալն անգամ պատ-ա-ճ-ա-ռ-ելով ցուցընել, ապա թէ ոչ յարմարագոյն ժամանակի սպասել, վասն զի ա՛յն՝ որ այսօր դժուարաւ կը մեկնուի, կարելի կ'ըլլայ յետ ինչ ժամանակի դիւրագոյնս մեկնել. Ի՞նչ արդեօք «էն բառն՝ որ ընտիր գրրուածոց մէջ ալ իւր ներկայացուցիչն ունի (1). կը բաժնուի, «-էն. դարձեալ ի՞նչ օրինօք հասարակ «ն կը փոխուի՝ ոլ, ի՞նչ օրինօք կրնանք հաստատել թէ էն պատասխանող ըլլայ Մանկրիտի երկայն Ի՛ին. Լեզուագիտութիւնն ընդհակառակը կը սորվցնէ թէ Մանկրիտի երկայն Ի՛ին հայերէն եւ գ-ն է կը պատասխանէ, նոյնպէս յունարէն ī, բաւականէրէն i, որ նաեւ ei կը գրուէր, ինչպէս նաեւ նոր յունարենի մէջ նախնական երկայն ī տեղ կը գրուի ει, զոր օրինակ, πολειτής, նոյնպէս գերմանական, պաւարեան և այլ լեզուաց մէջ ալ գ-ը՝ երկայն Ի՛ է՝ Մանկրիտի Ի՛ին համապատասխանողը, և հարկ էր որ այսպէս ըլլար, որովհետեւ Մանկրիտի երկայն Ի՛ն ալ հնդեւրոպական մայր լեզուի երկար Ի՛ի հետ նոյն է. Հարկ է բուծնիս օրինակներով հաստատել. եթէ հարկ է, ահա օրինակներ, հնդեւրոպ. ei-xes «կենդանի» (կէ-անք=կեան-ք). Հինհնդկ. ji-va-s. ավեստա vira—«այրու ուժերիակ». veiro — Հայերէն -իւն,= յունարէն xiwv, ջին = յունարէն ἰχθύνος ևայլն.

Եզրակացնենք թէ կ'ուզենք անպատճառ «էն բաժնել ու հի. ոչպէս զի -էն կարենայ էէ՝-ն-ոնցէն արդարանալ՝ պիտի համապատասխանէ հնդեւրոս կան որ և է լեզուի մը si ին կամ si ին մասնի յօդուածագիրն բնաւ իրաւուն չունէր էն՝ Մանկրիտի երկայն Ի՛ հետ համեմատելու. Թող Տէրվիշեանի նախաբանը ի խորհուրդ կոչուէր, որ ինչպէս էջ 138 կարծիք մը կը յայտնէ, սակայն միշտ Ը-է՝-ն՝, վասն բաւական ցուցում չունինք այս ենթադրութիւններն իսկ ընելու, թող թէ էէ՝-ն՝ էր-ի-էէ-ոնցէ.

Այդ «էն գժուարին բառ մըն է, վասն զի Հնդեւրոպական լեզուաց մէջ իւր համապատասխանող բառը չունի. այդ դժուարութեան յաղթել ուզեց առաջին անգամ գերմանացի պրոֆէսորն Լագարդ, սակայն ի՞նչ արդիւնք ունեցաւ . . . մեկնութեան մէջ գաւ, իւ «էն Մանկրիտի puthra բառէն կ'ուզէր հանել, բայց Ֆրիդրիկ Միւլլէրի երկու արդար պատճառներուն համար չյաջողեցաւ Լագարդ. Այս գիտնականաց անգամ ըրածը փորձ մըն է եւեթ, որ ժամանակաւ՝ քանի որ Հնդեւրոպական լեզուներն առաւել եւս մանր պիտի ուսումնասիրուին, նոյնչափ եւս դիւրութեամբ, յուսանք, որ օր մը այս բառն ալ համոզիչ մեկնութիւն մը գտնէ.

Բայց եթէ մեր յօդուածագիրն այս «էն՝ Մանկրիտի մէկ «իգականացուցիչ» մասնական հետ համեմատել կ'ուզէ բացարձակապէս, կ'առաջարկենք իրեն Մանկրիտի isi «իգականացուցիչ» մասնիկն. այս մասնիկն իգական կը կազմէ, ինչպէս mah-isi որ կը նշանակէ եէ գամէչ. Բ. (մտադրութիւն) Ը-ա «էն, տես Bopp Sansk. Gram. էջ 391.) = և չ Հայերէն «էն մը տեղ լծորդ են, Հայերէն հն հարկ է որ Հնդեւրոպական տի համապատասխանէ, ուրեմն առաւել հաւանականութիւն կայ այս համեմատութեան մէջ (թէպէտ ոչ բացարձակ ստուգութիւն), քան յօդուածագրին համեմատութեան մէջ, որ բոլորովին «էն-ա-ն-ա-ն է (2).

Գանք հետաքրքրական երկրորդ կէտի մը, որ յօդուածն կարդալու ատեն բանի իսկ ի ծիծաղ կը գրդէ. Ո-էն բառին առած հազար ու մէկ կերպարանափոխութիւններէն ետքն, «-էն, «-էն, «-էն, եւլն, ձայնական նմանակոչութիւն մը բաւական կ'ըլլայ զայն՝ «ա-ոլ բառին հետ նոյնացնելու, իբր «ա-ա-էն. կին չունեցող՝ Արդէն շ-ա-ն ելած էր մէջտեղ այս թերեւս ոչ մերժելի կարծիքն, սակայն Լագարդին ըրած մէկ գիտողութեան համար միշտ տարակուսական պիտի մնայ. (Lagarde, Arm. St. էջ 10). աւելցնենք վրան հի իւ գառնալն, որ բ-ա-ՎՔԻՆ (Inlaut) չա՞տ զարմանալի է.

Երրորդ համեմատութիւն էէ-էէ բառը. ի՞նչ կապ կրնայ ունենալ «էն՝ էէ-էէի հետ. յօդուածագիրն որպէս զի այս կապը գտնէ, կ'սկսի օրիորդը յօշել. ն անտարբերութեամբ մը կը փոխուի պարզ -ի. «-էէն կը չրջի և կ'ըլլայ—որի, որմէ վերջապէս կը ստեղծուի էէ-էէ բառը. Բայց այս կտորն կը ցուցընէ յայտնապէս՝ թէ հոս՝ կ-ա-յ-ա-ն գ-ա-ա-ռ-ա-ն-ի-ն զատ ուրիշ բանի պէտք չէ սպասել յօդուածը կարդացողը. Օրիորդ բառը դեռ մեկնուած չէ. բայց մեկնութեան ալ կարօտ չերեւար. որովհետեւ վրան կը կրէ իր կնիքն՝ իբր «-ը է՝-էէ, այսինքն չափահաս (=օր ունեցող) աղջիկ.

Չորրորդ համեմատութիւնն է Ոչ-ոչ անուան՝ Ոչ-ոչ այսինքն՝ (՞՞՞) Օ-ոչ փոխուած, եւ գրուած է Ա-ա-ա-ն-ա-ն՝ «էէ-ոչ անունն. Բանաստեղծական ոգեշնչում մը, որ բնաւին անարդարանալի է.— Թէ ձեռագրաց մէջ սխալ կայ, այն կատարեալ տակ չի կրնար ձգուիլ. բայց իւրաքանչիւր ուրք քմահաճոյքը պահելու համար, ձեռագիրներն ը-ա-ն-ի-ն փոխել ու փոփոխելն՝ ոչ թէ լեզուագիտաց միայն՝ այլ և ոչ հասարակ բանասիրաց կրնայ ներելի համարուիլ. Ո-էն հոս ալ կը փոխուի՝ զարմանալի՞ փոխութիւն. Հ լծորդ է չի ինչպէս ը-ն-ի-ն՝=չայեկան եւն, բան մը ամբողջ իր կերպարանքն փոխէ, այս լծորդ տառից օրինաց տակ չկրնար, այլ—ի-մ-ա-ն-ա-ն-ի-ն.

Բայց ամենասիրունը վերջին տեսարանին պատհուած է. մինչեւ հիմա -մը փոխուեցաւ -ն՝ առանց ծանօթ պարագայից մէջ գտնուելու (տես «-ա-ը՝). ը-էէ-էէը շրջեցաւ և եղաւ «-էէ-էէ. որպէս զի յօդուածագիրը կարենայ պաշտպանեալ «-էն մէջտեղ հանել, Ը-էէ կերպարանափոխ եղաւ գլխովին եւ եղաւ՝ Օ-ոչ՝, այսինքն՝ բան յօդուածագրին Ատուածուն հի օդոց. իսկ այս վերջին համեմատութեան մէջ «-էն փոխուեցաւ՝ անշուշտ աքանչելիօրէն մը, և եղաւ—ԱՆՈՅՇ. Անոյշը՝ էՐԻ պարսկերենէ փոխառութիւն չէ, արդէն իւր փաղաքշական կերպարանքն անփոփոխ կը պահէ, որով ընդհանրացուած է կին, -ի-էէ՝ նշանակութեան. բայց թէ «-էն է որ «ոչի փոխուեր է, հոս ամէն ստուգաբանութեան եւ համեմատական լեզուագիտութեան կանոններն «ա-ն-ի-ն կը ի-ն-ի-ա-ն եւ ծաղրածութեան կ'առնուին. Ո՞ր «կանոնաւոր փոփոխականութեան» (տ. Պատկեր 204) օրինօք հ ն չի կը դառնայ, որ օրինօք յ ն չէն յառաջ -ի տեղը կը բռնէ, ինչո՞ւ մինչեւ հիմայ եղած համեմատութեանց մէջ «-էն բառին վերջի էն իւր ամբողջութիւնը կրցաւ պահել, իսկ «ոչ բառին մէջ յանկարծ իբրեւ աւելորդ բեռ մը ի բաց կը թօթափուի. Որպէս զի «-էն և «ոչ միևնոյն բառն ըլլան, հարկ է ամբողջ նոր լեզուագիտութիւնը ջնջել աշխարհիս վրայէն. բայց պարզ յօդուածագրի մը սիրոյն համար ցայս ոչ ոք կրնայ յանձն առնուլ.

Վերջացնենք. Տեղս չէ հոս յօդուածագրին այս չնաշխարհիկ յօդուածին՝ «-էն մէջ «-ոչ քննութեան առնելու, այլ՝ ամէն մէկ տողը, վասն զի նոյնչափ անհիմնութիւն կը տեսնուի լեզուագիտութեան օրինաց. բայց անշուշտ կրնանք ուրախանալ որ այսու հետեւ յօդուածագրին յաջորդ յօդուածներն ուրիշ հոգւով պիտի գրուին, և ուրիշ կերպով պիտի կարդացուին. Բայց անշուշտ «Պատկերին» խմբագրութիւնն ալ իւր գիտական էջերուն մէջ այսպիսի յօդուածներ դժուարաւ մէջ մտնն ալ պիտի. ուզէ ընդունի, որպէս զի թէ՝ խմբագրութեան անուն չաղարտի և թէ՝ «-ոնչելի էէ-ա-ն-ի-ն՝ ը՝ «-ոչ-ի է հանդիսանա-ն լեզ-ա-էէ-ա-ն-ի-ն՝ անունը պարապ տեղ չարատաւորի.

Նախ լեզուագիտութեան հիմնական կանոններն աչքէ չհանուի, վասն զի ամէն գիտութիւն՝ որպէս զի այս փառաւոր անուան արժանի ըլլայ, հարկ է որ իւր քաջ հաստատեալ կանոններն ունենայ, ապա թէ ոչ գիտութեան անունը կը պղծենք, եւ որպէս զի նաև այս սահմանին մէջ աշխատողներն ալ չյուսահատին, տեսնելով թէ ի զուր են ամէն ջանք եւ ամէն քրտինք որ կը թափուի, եւ ամէն խուզարկութիւն որ կ'ըլլայ Հայերէն լեզուի վրայ, երբ ամէն մէկուն գրած յօդուածն ալ միևնոյն ընդունելութեամբ կընդգրկուի Հայ հասարակութեան կողմանէ. Հ. ԳԱԲՐԻԷԼ ՄԵՆԷՎԻՇԵԱՆ

Զմիւռնիա 2 հոկտ. 90

ՏՊԱՐԱՆ, ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԵՒ ԳՐԱՏՈՒՆ Գ. ՄԱՂԱՏԱՆԵԱՆ
ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ԹՎԻ ԱՌ ԱՄԵՆԱՅՆ ՊԱՏՇԱՒՈՎ
ԳԻՆ 7 Ղ.
ԵՐԿՐՈՐԴ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՍՈՒՐԲ ԱՊԵՏՈՅՆ ԵՒ ՄԵՐԻՆԱՅԼ
Տպագրեալ ի Գրատունս Գ. Մաղատանեան
Ամենայն գրասիրաց ի գիր առնելոյ առաւելագոյն նեղ մատչելի, եղանակաւորեալ ի մի գեղեցիկ ի գրատունս Գ. Մաղատանեան

ԱՌ ԸՆԹԵՐՑՈՂՍ

Ստորագրեալս պատիւ ունի ներկայիս ծանուցանել իր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ Եւրոպայի հռչակաւոր գործարաններէն այն ինչ բերել տուած է նոր և վերջին կատարելագործութեան համեմատ մեքենայներ, ժամանակիս պահանջմանց ըստ ամենայնի յարմար, որոնցմով կարելի է ամէնչ չափով և ձեւով լուսանկարներ արտադրել ի կատարեալ գոհունակութիւն ամենեցուն դժուարահաճ յաճախորդաց.

Մեր բազմաթիւ բարեկամք կարող են համոզուիլ մեր ըսածներուն զարգ սպեղութեամբ ի մեր գործատուն, ուր կարող պիտի լինին ուշադրել դիւրամատչելի գներով ընտիր և ամենամաքուր լուսանկարներ. Ստորագրեալս միշտ անձամբ կը հանձնէ լուսանկարներն առանց երկրորդական պաշտօնէից ձեռքը ձգելու.

Արդէն 25 տարիներէ ի վեր մեր յաջախորդաց նկատմամբ մեր տան ունեցած բարւոք յարաբերութիւններն ինքնին բացայայտ ապացոյցներ են մեր ըսածներուն ճշդութեան.

Օգը երբ ամպոտ է, լուսանկարն երբէք տարբերութիւն չունենար. գործատանս մէջ թէ արանց և թէ կանանց համար մասնաւոր վարսայարդար մը կը գտնուի.

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԱՀԱՆՈՒՆ
ՆԻԳՕԼԱԲԻ ԱՆՏԻՊՕՄԷՆՕ

99, Սուրբ Պետրոս Քէուշէ-ի Պուլ. 99
129 Կ. Պոլիս 46—90

ԹԱՂԱՊԵՏԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ
Թէ փէ - Պաշի
ՀՈԶԱԿԱՆՈՐ ԶԵՌՆԱԾՈՒՆ
ԲՐՈՖԷՍԷՈՐ ՊԷՔԷՐ
Որ Եւրոպայի մէջ առաջին տեղը կը գրաւէ Նմանօրինակ արուեստագիտաց մէջ և որ մէկ քանի վերջաբերեալ պատուանշան ստացած է, այս անգամ մայրաքաղաքս եկած է Պուսիպէն, ուր պատուաւոր ունեցած է ներկայացուցիչներ տալու կայսերական արքունեաց առջեւ. Բրոֆ. Պէքէր եկած է իւր ամբողջ խուճքով, որ կը բաղկանայ
14 մարդ՝ երգչ 9 տղայ
Բրոֆ. Պէքէր ... Պարոյ մէջ պիտի տայ միայն մէկ քանի Աշխարհաբար և հրաշալի նիւթերով, որոց առաջինը՝
Սիրելի Հոգ. Նդամբեր, գիշերուան ժամ 8 ին, Ցամեներ կարելի է գնել ամէն օր առաւօտեան ժամը 10ն մինչեւ իրիկուան ժամ 7.
Ցայսպարի մէջ պիտի նշանակուին իւրաքանչիւր ներկայացման մանրամասնութիւնքը 181

ՏՈՒԹՈՐ ՍԵՂԲՈՍԵԱՆ, տեղափոխութիւն ըրած ըլլալով, կը ծանուցանէ իւր հիւանդաց թէ՝ այսուհետեւ կրնան զինքը գտնել Բերա, Եէնի Չարշի փողոց, թիւ 58, ամէն օր կէս օրէն վերջը, ի բաց առեալ երեքշաբթի օրերը. 4—30

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՆՈՐ ԵՂԱՆԱԿ
ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՇԱՐԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
Ա. ՏԱՐԻ
Բ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Բարեփոխեալ եւ յոյժ Հոխացեալ
Վերջերս լոյս ընծայեցաւ Ի-ր-ա-գ-ր-ա-ր Ա ընդ-ա-ն-ի-ն ի Մ-ա-ն-ի-ն ընդ-ա-ն-ի-ն
Ց. Թ. Հինգլեանի այդ երկասիրութիւնը մէկ հատիկ իւր տեսակին մէջ ինքզինքը կը յանձնարարէ արդեն այն ջերմ ընդունելութեամբ ուր արժանացած է պատանուանի մեծանոյն մարմնոց և ուսուցչաց կողմանէ. Այս Բ. տպագրութեան առթիւ գործը բաժնուած է երկու մասանց, որոց առաջինը ֆրանսերէնէ ի հայ թ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

2

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒՑ ՄԷՐՔԸՆԹԱՑԻ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,075,212
ՀԱՍՈՅԹ 1889 ՏԱՐԻՈՅ 2,170,355

ՆՈՐԹՀԲԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,781,300
ՀԱՍՈՅԹ 1889 ՏԱՐԻՈՅ 989,400

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած բաման երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած գումարին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼԻՒԽ Անգլ. Ոսկի. 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 Բ. սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՖԷՐԻ

Իշպու մէվսիմի չիթատա էլպիսէ անպարընտան վիրիլէճէք գարաղոլ գարութիւրը տէրուունինէ գարլանաճադքիւրք իլէ գարլամա իւճրէթի ալթմըշ իւչ զրուշա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ, թէչրինի էվվէլին երկիրմի իքինճի կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլիպ, իրթէսի կիւնիւ եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլունճաճաղընտան իթաարնա թալիպ օլանլարընն մադամը Սէրասքէրի լէվգիմաթ տայիրէսինէ կէլ մէլէրի իլան օլունուր։

16 թէչրինի էվվէլ 1890 826
Նո. 31 3—3

ՇՆԶԱՐԳԵԼ ՍԻՐՏ ԲՈՆՈՒԼ ՈՒՂՂԵՂԻ ՀԱՐԲՈՒԹԻՒ

Ոչոյն հետայն կը հանդարտին, կը բժշկուին ԼԸՎԱՍԷՆՕՐԻ ԽՈՂՈՎԱԿԱՆԵՐՈՎ. Լրկաէօրի անունը պահանջել տուփին վրայ (3 ֆրանք)։ Կեդրոնատեղի Դեղ. ՌՈՊԻՔԻ, 23, Մոնե փողոց, Բարիզ։ Ի Կ. Պոլիս Ղ. Պէրէ Մէկէրճի և ընկ., դեղավաճառք, և ամէն լաւ դեղաբաններ։ 605

NEVRALGIES ՁՂԱՑԱՒ ԱՆԿԱՐԿ, ՍՏԱՄԱԳԻՍԻ ԽԹՈՒԹ, և ջղային բոլոր հիւանդութիւնք կը բուժին ՏՈՒՓԹ ՖՐՈՆԵԼԻՆ ԱՆԴԻՆԷՎՌԱԼԳԻՍ դեղահատներով։ Տուփը 3 ֆր. —Պահանջել Գործարանատեղը Միութեան դրաշմը։ Կեդրոնատեղի՝ Դեղ. ՌՈՊԻՔԻ, 23, Մոնե փողոց, Բարիզ։ Ի Կ. Պոլիս Մէկէրճի և ընկ., դեղավաճառք, և ամէն լաւ դեղաբաններ։ 605

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տարբեր Աչերի ջերմային հիւանդութեան, այս գեղն՝ որ անխառն բաղադրութիւն մի է զուտ բուսեղինաց, է գառնահամ և ազդու կազդուրիչ ամեն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճաճանաւտ վայրերու ջերմոտ կլիմայից վատ ու ապականալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և ապաքինիչ ազդեցութիւնն երաշխաւորալ է նորա անհամար արդեանցը ազդեցութեամբն։ Այս ֆիզիքական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անվերջմարելի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդն, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորումն։ որոց ասանձինները արուած է։ ջերմն և սարսուռ, թեղուն ջերմ, պարբերական ջերմն, բնդհանրապէս ջերմն մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտն ապականեալ և թունաւորալ է ճահիճներէ կամ ճաճանաւտ վայրերէ բուսեալ մահահատ նիւթերով, կամ բաց աղբանոցներէ և ականներու ծակոտիներէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն ընչաւառութեամբ։

Աչերի ջերմի ու տենդից դեղը կը ջնջէ այդ գուշանաց նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնն և գուրը կը վանէ զայն մարմնոյն մէջէն, որպ զործածութիւնն սաստագոյն անվտանգ և անվնաս է և օգուտն ասոյդ, միայն թէ որուան հրահանգից համեմատ գործածուի։ Կը ծախուի Մրնասեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա և Կ. Պոլսոյ։ 30

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻՔ

Եբրէ-եկ Աւէլէյ, Կ. Պոլիս Օտէսայէ դէպ

ԹՈՄԱՍՈՒԻԼՍՔՆ ՈՐԴԻՔԷՆԸ

Անուանք	Թնոյ	Անուանք	Թնոյ	Անուանք	Թնոյ
Այգանս	2000	Ֆլամինկո	1600	Բաւէրմն	3200
Անճէլս	3000	Կալիէս	5500	Բանտէր	1700
Աբօլլս	5500	Կիգանս	2200	Բլսի՝ս	1500
Արկս	300	Կոզս	1800	Բոլս	1000
Աբիսոգս	4000	Կրսանս	2200	Քոսիդս	2800
Պասանս	3000	Հիբս	2000	Լիսիլիս	4400
Պորտոսինս	220	Հիսանլկս	3000	Լիսիլգս	3200
Պլսվս	2000	Հինուս	7000	Լոլլս	3000
Պէֆիալս	8800	Հուսկրէ	1200	Լոսէ	3500
Գէլրս	26 0	Գլսկս	5000	Լոգարիս	3500
Գալիբս	2500	Ճիւնս	2300	Մարէնս	4000
Գասէս	2100	Թէլս	2000	Մանդիանս	8200
Գասգս	2000	Թոլրինս	4200	Մարֆս	2000
Գոսս	2700	Թովնս	2200	Միրվիս	2000
Զէբրակս	5000	Լէս	2000	Մորէնս	4300
Գլիս	4500	Լէբանէս	4500	Թ. Ալիլրդ	3000
Գոլրդսոս	3400	Լիվրնս	3000	Թուրոս	1200
Տիգս	2500	Պալմ	1200	Թոլիս	2800
Տամինս	2500	Մարէնկս	4300	Թորրիս	900
Տուրս	800	Մարգէլլս	6500	Ուրպինս	5000
Տրաբս	4100	Միլս	2000	Վոլթուրնս	5000
Էպինամս	2600	Մոլրնս	3100	Եէնս	3600
Էլսոբրաս	3000	Նիլս	2000	Զէգրա	1000
Էլէքթրս	3200	Օրլանս	3000	Տիֆանիրնս	200
Էրանս	2600	Սիմէլլս	5000	Զրմնս	200
Ֆալքոն	800	Սգրանս	4500	Զէրս	140
Ֆիրս	700	Օգգս	2000	Մոսրիթս	120

Լիմիրքրն Մանարք 8000
Բիբիքրն Մանարք 8000
Լէրտրն Մանարք 8100

Ուսէնարներու համար ուղղեցէք Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻԹՕ Գործակալք Թիւ 17-18, Քիւշիւք Միւլէք խան, Ղալաթիա 23

ԵՌԱՑԵԱԼ ԱՆԹԻԲԻՈՒԻՆ

ԼԸ ԲԷՏՐԻԷԼԻ
ԸՆԴԴԷՄ ԳԼԽՈՒ ՑԱՒԵՐՈՒ, ԾՈՎԷ ԲՈՆՈՒԵԼՈՒ
ԳԵՐԱԶԱՆՑ ԴԱՐՄԱՆ ԻՆՖԼՈՒԷՆԱՅԻ ԵՒ ՏԱՆԿԻ

Ասիա Դառապնիքը կը վարատէ դեղին գործածութեան յառաջ բերած խիթերն և սրտի խառնուքը։
ԼԸ ԲԷՏՐԻԷԼ ԵՒ ԸՆԿ. Ի Բարիզ, եւ դեղատանց մէջ։

ROYAL VICTORIA

ՄԱԶԵՐՈՒ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

ԱՆՎՐԻՊԵԼԻ ԴԱՐՄԱՆ
ՄԱԶԵՐՈՒՆ, ՄՕՐՈՒՔԻՆ ԵՒ ՊԵԽԻՆ ՏԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
ԻՐԵՆՑ ՈՑԺ ԵՒ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԳՈՑՆԸ

Գործածութիւնը դիւրին. կ'արդիլէ մազերուն թափիլը. Հետզհետէ բայց ապահով արդիւնք յառաջ կը բերէ. բնական և փայլուն գոյն կուտայ մազերուն։ Գործածութիւնը բազմաթիւ է.

ՆԵՐԿ ԶԻ ԶԻ ԱՅՍ

Փափաքեալ ազդիւնքն ընդհանրապէս յառաջ կուգայ 10—15 օր յետոյ

Ալն անձինք որք Ծանր հիւանդութիւններէ ելած են, անոնք որ մաստանջութիւններ ունին, կանայք որ կաթ տուած էն և մեծ յոգնութենէն ենթակայ բոլոր մարդիկ իրենց մազերք կորսնցնելու ենթակայ են. այս պարագայից մէջ մանաւանդ ՄԱԶԵՐՈՒ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՎԻԴՏՈՐԻԱ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉԸ կոչուած է,

ՄԻԵՒ ԴԱՌԱՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՄԱՏՈՒՑԱՆԵԼՈՒ

Ի Թուրքիա մեծաքանակ վաճառումն համար միակ կեդրոնատեղին է ԷՅՄԻՆԵՏ ԳԱԶԱՆԱՆ, Մթերանոց անգլիական, Վ. Զյվոստաթիւ. 95 և 97, Ղալաթիա։ 601

ՃԵՐՄԱԿ ԱԿՈՒԱՅՆԵՐ

Առողջապահութիւն Բերնի

ՊՈԹՈՅԻ ՋՈՒՐԸ ‖ EAU DE BOTOT

Կը պահպանէ ակռայները, կը պնդէ ընդերքը, կը զովացնէ բերանը։

ՓՆՏՌԵԼ ԲԱՌ ՊՈԹՈՅԻ ՋՈՒՐԸ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ՝ 17, Ռիւ սը լա Բէյ, Բարիզ։
Ամսկից առաջ՝ 229, Սէնդ Օնօրէ
ԿԸ ԾԱԽԻՒԻ ԲԱԼՈՐ ՀՈՏԱՎԱՃԱՌԱՑ ԳԻՎ.

Հարցնել նաև պոթոյի Վէրնկրը ՏԸ ԹՈՒԱԼԷԹԸ, Դրբութեամբ և բոյրովը դեղազանց։
6 Կը գտնուի ի Կ. Պոլիս, Պօն Մարշէն, 354, Մեծ փողոց Բերայի

ՈՍԿԵԱՑ ԵՒ ԱՐԾԱԹԵԱՑ ՎԵՑ ՄԻՏԱԼՔ

ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ ԲՈՒԺՈՒՄՆ

ՊԱՏՈՒՈՒՈՑ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ 1872
ՍՏԱՄՈՒԲՈՒԼԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵՍՆՑ ՓԱՐԻԶ

ՏԻՒՌԱՆԻ ԳԻՆԻ

605

Ցիրանացի և օտար բժշկաց 4 000է աւելի ներբողալից վկայութիւնք կ'ապացուցանեն ազդեցութիւնն այս գինիին, որ Ալիքսանէլի գինիին չափ ախորժահամ է։

Կեդրոնատեղի՝ ԾԱՆՆԻ ԵՒ ԺՈՒՏԱՆ, 1, Կամուրջի հրապարակ, Պոլիս

Էմ. ՄԵՐՃԱՆՕՑ

ՄԼՑՏԱՆՇԸՔ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 54 ԵՒ 56 Կ. ՊՈԼԻՍ

Պատիւ ունիմ ծանուցանել պատուարժան յաճախորդացս որք թէ՛ ի մայրաքաղաքիս եւ թէ ի գաւառս, որ ժամանակէ մ'ի վեր մասնաւոր խնամքը ընդարձակած լինելով գրպանի ժամացոյցներու առեւտրական ճոխացս և ապրանաց մթերքս ճոխացուցած եմ զանազան տեսակ կոթէն լարուող և բանալիով նիքէլ, արծաթ և ոսկի ժամացոյցներով։ Ուստի կը խնդրեմ այն յաճախորդներէս որք կը չահագրգռին սոյն ապրանքէն, իրենց գնումներն ընելէ առաջ անգամ մը գալ այցելել մթերանոցս ուր միշտ ի պահեստի կը կենան 3000էն աւելի ժամացոյցներ իւրաքանչիւրը 35էն մինչեւ 3800 դրշ. ի արժէքով։ 173

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Գործակալութիւնն Ռուսական ընկերութեան ի Քիրլշ Գարու։ 26

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՆԱՒԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՈՒՐԻ

Շաբթուան երեքեւեկուքինք

Օր	Հինգ.	Ժ.	Ը.	Ե.	Երթ-ելք տեղը	Յանձնաժ.
Բշ.	15	27		Եր.	Օտեսա	
Դշ.	16	28		5 Եր.	Աէբսանդրիա	
Դշ.	17	29		10 Առ.	Անտալիա	
Դշ.	17	29		10 Առ.	Սեվաստոպոլ	
Եշ.	18	30		2 Եր.	Օտեսա	

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Գործակալութիւնն Ռուսական ընկերութեան ի Քիրլշ Գարու։ 26

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ուշ ուշը երկու անգամ կը բանի Լիվերբուլ և Ալեքսանդրիա

Անուանք	Թնոյ	Անուանք	Թնոյ
Ումպրիա	7718	Գանգանիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սերվիա	7391	Սամարիա	2574
Ուրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բաւանիա	5587	Ագլա	2393
Սկոթիանիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիրիա	4557	Բայմիրա	2144
Ալէքսս	2148	Թրինիտատ	899
Քէսար	1876	Մարգգս	1855
Շէրպուրկ	1614		

Trinidad շոգենաւը, նաւապետ Ուայզման, Օտեսայէն աստ գալով յառաջիկայ ուրբաթ 31 հոկտեմբեր, նոյն հետայն Լիվերբուլ պիտի մեկնի։

Marathon շոգենաւը, նաւապետ Ճ. Քինկ, Լիվերբուլէն աստ պիտի գայ նոյեմբեր 11ին։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ գործակալ
Thomas C. Joly
Թիւ 1, Քիւշիւք Հալիլ փաշա խան, Ղալաթիա 10

ԲԱԹՐԻՕԹԻՔ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

PATRIOTIC Life and fire assurance Company

Հիմնեալ ի 1824

Դրամագլուխ	Անգլ. Ոսկի	1,500,000
Վճարեալ դրամագլուխ	» »	121,984
Պահեստի դրամ	» »	250,000

Սոյն ընկերութիւնը դիւրամատչելի պայմաններով ամէն չէնք, կարասիք և ապրանք հրդեհի վնասուց դէմ կ'ապահովագրէ։

Մեսրէն ընդհանուր Թուրքիոյ
ԱԼՖԻՐԹ ՀՕՖՄԱՆ

Ապահովագրութեանց և այլ տեղեկութեանց համար դիմել առ
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղի տեսուչ
ՄԻՀՐԱՆ Ց. ՍԱՐՔԷԱՆ
Գործակալ Ապահովագրական Ընկերութեանց
Սթամպոլ, Պաղչէ-Գարու Թիւ 27, մաքսատան դիմաց։ 172

ՇՈԳԵՆԱՐԱՏԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՑԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԵԱՆ
Ն. ԲԱՌԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիոյ և Բոլիէ գէջ կանոնաւոր գործ

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 250 ֆրանք
Բ. » 178 »
Ուղեւորի և բեռի ապահովագրութիւն
Նաւագրէնքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՊՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւշիւք Միւլէք
Մոմհանէ փողոց, Թիւ 14
21

Խմբագիր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐՈՒԵԼՅԱՆ Ի ՊՈԼՍՈՅ

ՇԻՐՔԷԹԻ ‖ ԽԱՑՐԻՑԼԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1890 Սեպտեմբեր 12 Հարեւանցի օրէն սկսեալ մինչեւ յնոր տեսութիւն

Բոլոր կէրկէն օրերէն) Եբրայական եղբայրներ
Կոմուրջ Էլլէոդ ջրբեռնոց Երբեկրիւն
Ժ. Վ. Թ

12 45 Եկեղիմ. Մեզդ. Պէյ. Թարպ. Կեռնիք. Պէյաճ. Ր. Հիսար (Կանավուտ գիւղի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի) 38
1 — Ր. Ա. Գավազ Մեզդ. Պէյ. Թարպ. Պէյլրպէյ մինչև Գանանիլի [Գանա շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի. ուր օրերը Վանիր - Զէնկ Պէյլ Գալ Պէշիր] 37
1 30 Եկեղիմ. Մեզարպ. Պէյիւք. Թարպ. Եէնիքէշ Սիրէն. Միրկ. (Կանավուտ գիւղի շոգ. ին հետ պիտի հաղորդակցի) 38
2 15 Եկեղիմ. Մեզարպ. Պէյիւք. Թարպ. Եէնիք. Պէշիր. Եէնիգիւղի շոգ. ին հետ պիտի հաղորդակցի ուրբաթները մինչև Պէշիր պիտի հանգիստ) 17
2 50 Եկեղիմ Սիրէն. Միրկէն Պէյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Ալանվ. Գուրդ. Օրթ. Պեշիրքէ. (բացի ուրբաթէ) 21
2 45 Ր. Ա. Գավազ Եէնիմ Մեզարպ. Պէյիւք. Թարպ. Պէյլրպէյ Ր. Պարտէ Զաւզդ. Գանլրքեմ Ա Հիսար Գանանիլ. Պեշիրքէ. (ուրբաթ օրերը ժամ 2 45ին Մեսարէն պիտի մեկնի) Վանիր. Զէնկ. Պէյլէր. Գուրդ. 20
3 15 Եկեղիմ. Մեզդ. Պէյ. Թարպ. Եէնիք. Սիրէն. Միրկ. Պէյաճ. Ր. Հիսար. Պեշէք (Պեշիքլի շոգ. հետ պիտի հանդարտակցի) ուրբաթները Ալանվ. Գուրդ. Օրթ. Պեշիր 28
4 30 Եկեղիմ. Մեզդ. Պէյիւք. Թարպ. Եէնիք. Սիրէն Միրկ. Պէյաճ. Ր. Հիսար Պեշէք Ալանվ. Գուրդ. Օրթ. Պեշիք 33
5 45 Եկեղիմ Մեզարպ. Պէյիւք. Թարպ. Եէնիք. Սիրէնեան Միրկ. Պէյաճ. Ր. Հիսար. Պեշէք Ալանվ. Գուրդ. Օրթ. Պեշիք 22
7 — Եկեղիմ. Մեզարպ. Պեշիւք. Թարպ. Պէյլրպէյ Բաշդ. Եէնիք. Զուզ. Գանլրեմ. Միրկ Ր. Ա. Հիսար Գանա. Ալանվ. Զէնկ. Պէյլեր Օրթաք. Գուրդ. Պեշիք. Լուսկ 6
8 5 Ա. Ե Ր. Գավազ Եէնիմ Մեզարպ. Պեշիք. Թարպ. Սեէնիք. Սիրէնեան Միրկ Ր. Հիսար Պեշէք Ալանվ. Գուրդ. Օրթ. Պեշիք. 17
10 — Մեզարպ. Պեշ. Թարպ. Սեէնիք. Միրկ. Ր. Հիսար Ալանվ. Օրթաք. Պեշ. 34

Այնվանոֆլուն կոմուրջ էլլէոդ ջրբեռնաւ

12 35 Եկեղիք Սիրէն. Միրկէան Պէյաճ. Ր. Հիսար Պեշէք Ալանվ. Գուրդ. Օրթ. Պեշիք 22
12 30 Ր. Հիսար Պեշէք Ալանվ. Գուրդ. Օրթ. Պեշիք. 2
1 — Պեշէք Ալանվ. Գուրդ. Օրթ. Պեշիր. 22
1 35 Ր. Հիսար Պեշէք Ալանվ. Գուրդ. Օրթ. Պեշիրքէ Գալ. 6
2 15 Միրկ. Պէյաճ. Ր. Հիսար Պեշէք Ալանվ. Գուրդ. Օրթաքեմ Պեշիրքէ 23
2 45 Պեշէք Ալանվ. Գուրդ. Օրթաք. Պեշիք. 2
3 15 Պեշէք Ալանվ. Գուրդ. Օրթ. Պեշ. 21
3 45 Պեշէք Ալանվ. Գուրդ. Օրթ. Պեշիք. Գալ 23
4 15 Պեշէք Ալանվ. Գուրդ. Օրթաք. Պեշ. (Բացի ուրբաթէ) 2
10 — Միրկէան Զէնկ. ուզգ. կամրջ. բացի ուրբ. 38
11 10 Պեշէքէն ուզգակի կամուրջ ուրբաթ օրերը Ր. Ա. Հիսարէն 6

Ալէքսանդրիոյ կոմուրջ էլլէոդ ջրբեռնաւ

12 30 Պեշ. Բաշդ. Զաւզդ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանա. (Գանաւ. պիտի հզրգեկցի.) 23
12 30 Պեշէք Գանա. Վանիք. Զէնկ. Պեշ. Գուրդ. Պեշիրքէ 28
1 25 Գանա. Վանիք. Զէնկէր Պեշլէր Գուրդ. Լուսկ. 34
1 35 Պեշլրդ Բաշդ. Զաւզդ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանալ (Գանալ. պիտի հզրգ. (Ուրբաթ օրերը Վան. Զէնկ. Պեշ. Գուրդ. Պեշիք.) 37
2 45 Պեշլրդէն Եէնիքիւղ անտի եւ բոսպոսեան եկեղբ մինչև Պեշիք. (բացի ուրբաթէ) 21
2 25 Գանա. Վանիք. Զէնկէլ. Պեշլեր. Գուրդ. Պեշիք. (Բացի ուրբաթէ) 22
3 20 Գանա. Վանիք. Զէնկէլ. Պեշլերդ. Գուրդ. Պեշիքթաշ (Բացի ուրբաթէ) 34
3 30 Պեշլդ. Բաշդ. Զաւզդ. Գանլրեմ. Ա. Հիսար Գանանիլ. Պեշիք (ուրբաթ. 2 45ին Վանիք. Զէնկ. Պեշլ. Գուրդ. 20
4 15 Գանալ Վանիք. Զէնկէլ. Պեշլեր. Գուրդ. Լուսկիւսար (բացի ուրբաթէ) 38
4 0 Պեշլրդ Բաշդ. Զաւզ. Գանլրեմ Ա. Հիսար Գանալ Վանիք. Զէնկ. Պեշլեր. Գուրդ. Պեշիք. (ուրբաթ օրեր ժամ 4.30ին Մեզարդ էն մեկնելով Պեշլիք. և Խարպոթ պիտի հանգիստ. 37
7 — Մերկ. Ր. Ա. Հիսար Գանա. Ալանվ. Զէնկ. Պեշլ Օրթ. Գուրդ. Պեշիք. Լուսկ. 21
9 5 Պեշլիք. Թարաբիա Պեշլրդ. Բաշդ. Զաւզ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանա. Վանիք. Զէնկ. Պեշլ. Գանա Լուսկիւսար 20
9 30 Պեշլրդէն ուզ կամրջ. (բացի ուրբաթէ) 28
10 20 Գանալ ուզ. կամրջ. 23
11 — Գանլրէն ուզգակի կամուրջ (Բացի Ուրբաթէ) 22
10 50 Զէնկ ուզգ. կամրջ. ուրբաթները 10 30ին 2

(Բացի կէրկէն օրերէն) կոմուրջէն Եբրայական եղբայր Երբեկրիւն կամրջ. ժամերը

1 40 Պեշլիքթ. Օրթաք. Գուրդ. Ալանվ. Ր. Հիսար Պեշաճ. Եէնիք. Թարպ. Պեշ. Մեզարդ. Եէնիմ. 28
2 45 Պեշիք. Օրթաք. Գուրդ. Ալանվ. Ր. Հիսար Մերկ. Եէնիք. Թարպ. Պեշ. Եէնիք. 33
3 — Գանալ. Լուսկ. Պեշիք. Գուրդ. Օրթ. Պեշլէր. Զէնկէլ. Ալանվ. Գանանիլ. Ա. և Ր. Հիսար Գանալ. Զաւզդ. Միրկ. 21
6 — Գանալ. Լուսկ. Պեշլ. Գուրդ. Ալանվ. Պեշիք. Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Պեշլրդ. Թարպ. Պեշ. Մեզար. Եէնիմ. և Գանալներ 17
7 — Պեշլիք. Լուսկ. Գուրդ. Պեշլ. Զէնկ. Ալանվ. Գանանիլ. Ր. Հիսար Պեշաճ. Գանալ. Եէնիք. Պեշլրդ. Թարպ. Պեշլիք. 20
8 30 Պեշլիք. Օրթաք. Գուրդ. Ալանվ. Պեշիք Ր. Հիսար Միրկ (ուրբաթները Եէնիք. Թարպ. Պեշլեր. Մեզար. 34
10 10 Եէնիք. Թարպ. Պեշլրդ. Մեզդ. Եէնիմ. Ուրբաթները Ր. Հիսար Միրկէան 37
10 5 Պեշլիք. Օրթ. Գուրդ. Ալանվ. Պեշիք Ր. Հիսար Պեշաճ. Միրկ. Եէնիք. Թարպ. Պեշ. Մեզդ. Եէնիմ. (բացի ուրբաթէ) 21
10 45 Ր. Հիսար Պեշաճ. Միրկ. Սեէնիք. Եէնիք. Թարպ. Պեշլիքարեբ. Մեզար. Եէնիմ. (ուրբաթները Օրթաքիւղ) 17
11 20 Եէնիք. Թարպ. Պեշ. Մեզդ. Եէնիմ. 38
11 35 Պեշիք Ր. Հիսար Պեշաճ. Միրկ. Սեէնիք. Եէնիք. (ուրբաթները Պեշլիքթաշ) 22

Կոմուրջէն Ալանվանֆլուն Եբրայական ջրբեռնաւ

1 5 Ուղղակի Միրկէան 23
2 5 Ուղղակի Պեշիք 2
3 15 Ուղղակի Պեշիք 23
3 45 Ուղղակի Պեշիք (բացի ուրբաթէ) 2

10 30 Պեշիք. Օրթ. Գուրուշ. Ալանվ. Պեշիք (Ուրբաթի օրերը 10 15ին և Ր. Հիսար Վանիր եղեալ շոգ. հետ պիտի հաղ.) 6
11 26 Գալ. Պեշիք. Օրթ. Գուր. Ալանվ. Պեշիք Ր. Հիսար. Պեշաճիք. 20
11 40 Պեշիք. Օրթ. Գուրուշ. Ալանվ. Պեշիք (Բացի ուրբաթէ) 6
12 — Պեշիք. Օրթ. Գուր. Ալանվ. 2

Կոմուրջէն Ալանվանֆլուն Եբրայական ջրբեռնաւ ժամերը

1 45 Ուղղակի Գանանիլի (բացի ուրբաթէ) 22
2 40 Ուղղակի Զէնկ. Գանալ. (Բացի ուրբաթէ) 34
3 — Լուսկ. Գուրգ. Պեշլ. Զէնկ. Վանիք Գանա. Ա. Հիսար Գանալ. Զաւզդ. Բաշդ. Պեշդ. ուրբաթները 2 30ին Բոլորով Գուրգ. Պեշիք. Մեզարդ. Եէնիմ Մեզարդ. պիտի երթայ 37
3 40 Ուղղակի Գանանիլի (բացի ուրբաթէ) 38
8 15 Գուրգ Պեշլ. Զէնկ. Գանա. Ա. Հիսար Գանալ. Զաւզ. Բաշդ Պեշդ. (Բացի ուր.) 21
9 25 Պեշիքթաշ. Գուրգուզեան. Պեշլէր. Զէնկէլ. Վանիք. Գանանիլ. (Գալվանչներ գացող շոգենաւերն հետ պիտի հաղորդակցի) 23
10 5 Գանանիլի Ա. Հիսար Գանալ. Զաւզ. Բաշդ. Գուրգ. Թարպ. Մեզարդ. Գալվանչներ [ուրբաթները Պեշլերդ] 38
10 10 Գալ. Գուրգ Պեշլ. Զէնկ. ուրբաթները Յան միայն Գուրգ Զէնկ. պիտի հանգիստ 2
10 40 Լուսկ. Գուրգ. (Բացի ուրբաթէ) 21
10 45 Պեշիքթաշ. Գուրգեան. Պեշլէր. Զէնկէլ. Վանիք Գանա. Պեշլիք (Ուրբաթի օրերը Լուսկ 28
11 15 Գանանիլ. Ա. Հիսար Գանալրեմ. Զաւզ. Բաշդ. Պեշդ (ուրբաթ. Գուրգ) 23
11 50 Գալ. Գուրգ. Պեշլ. Զէնկ. Վանիք. 34

Ամեն ուրբաթ առաւօտ երեքին քառորդ մնացած կամուրջէն չգնանաս մը ելլելով ուղղակի Պեշիք.

Ամեն ուրբաթ օր կամուրջէն ժամ չորսին շոգենաւ մը ելլելով Լուսկ. Գուրգ. Պեշլ. Զէնկ. Վանիք Գանա Ա. Հիսար Գանալ. Զաւզ. Բաշդ. Պեշդ Թարպ. Պեշլիք Մեզդ. Հանգիստելով Եէնիմ. պիտի երթայ։

Ամեն ուրբաթ երեկոյ ասանաւկեսին Եէնիմ. շոգենաւ մը ելլելով Մեզդ. Պեշլրդ. Թարպ. Պեշլրդ Բաշդ. Զաւզ. Գանալ. Ա. Հիսար Գանա. Վանիք. Զէնկ. Պեշլ. Գուրգ. Լուսկ. Հանգիստելով կամուրջ պիտի երթայ։

Գարձեալ ամեն ուրբաթ երեկոյ Մեզդ էն ասան մէկէն շոգենաւ մը ելլելով Պեշլրդ. Թարպ. Պեշլրդ Բաշդ. Զաւզ. Գանալ. Ա. Հիսար Գանա. Վանիք. Զէնկ. Պեշլ. Գուրգ. Լուսկ. Հանգիստելով կամուրջ պիտի երթայ։

Գարձեալ ամեն ուրբաթ երեկոյ Մեզդ էն ասան մէկէն շոգենաւ մը ելլելով Պեշլրդ. Թարպ. Պեշլրդ Բաշդ. Զաւզ. Գանալ. Ա. Հիսար Գանա. Վանիք. Զէնկ. Պեշլ. Գուրգ. Լ